

KÜLFÖLDI HÍREK AZ IPARJOGVÉDELEM TERÜLETÉRŐL

Amerikai Egyesült Államok

A) Az Egyesült Államok Szabadalmi és Védjegyhivatala (US Patent and Trademark Office, USPTO) 2020. augusztus 3-án közzétette új díjszabását a szabadalmakkal és az ipari mintákkal kapcsolatban. Az általános díjemelés mértéke 5-25%. A díjemeléssel a hivatal célja, hogy a következő néhány év folyamán elegendő pénzt biztosítson a hivatal működési költségeinek fedezésére, és lehetővé tegye a hivatali stratégia megvalósítását. Az új hivatali díjszabás 2020. október 2-án lépett hatályba.

Az alábbiakban a szabadalmak és az ipari minták régi és új bejelentési, vizsgálati és megadási díját adjuk meg nagyvállalatok (Nagyváll.), kisvállalatok (Kisváll.) és mikrovállalatok (Mikrováll.) számára.

Szabadalmak

	Régi díjak (USD)			Új díjak (USD)		
	Nagyváll.	Kisváll.	Mikrováll.	Nagyváll.	Kisváll.	Mikrováll.
Bejelentési díj (7%-os növekedés)	300	150	75	320	160	80
Vizsgálati díj (5%-os növekedés)	760	380	190	800	400	200
Megadási díj (20%-os növekedés)	1000	500	250	1200	600	300

Ipari minták

	Régi díjak (USD)			Új díjak (USD)		
	Nagyváll.	Kisváll.	Mikrováll.	Nagyváll.	Kisváll.	Mikrováll.
Bejelentési díj (10%-os növekedés)	200	100	50	220	110	55
Vizsgálati díj (7%-os növekedés)	600	300	150	640	320	160
Megadási díj (6%-os növekedés)	700	350	175	740	370	185

* DANUBIA Szabadalmi és Jogi Iroda.

B) Korábban ahhoz, hogy egy márkatulajdonos védeni tudjon egy színt mint egy termék csomagolásának jellemzőjét, bizonyítania kellett, hogy a színelrendezés a piacon való széles körű használat révén megkülönböztetőképessegre tett szert. Ez gyakran nehéz és költséges akadály volt, amely az USPTO által jelentős mértékű bizonyítást kívánt. 2020. áprilisban azonban a Szövetségi Kerületi Fellebbezési Bíróság (Court of Appeals for the Federal Circuit, CAFC) másképp döntött, a márkatulajdonosok számára új lehetőségeket teremtve csomagolásuk általános megjelenésének oltalmához és szellemi tulajdoni eszközük megerősítéséhez.

Az *In re Forney Industries, Inc.*- (Forney) ügyben a Forney kérte az alábbi védjegy lajstromozását:

A védjegyet különböző hegesztési és megmunkálási áruk csomagolására használták, és a következőképpen írták le: „A sárgába átmenő piros szín felül egy fekete szalaggal áruk csomagolására alkalmazva. A szaggatott vonalak csupán a védjegy elhelyezését mutatják a csomag jelzőkártyáján”.

Az elővizsgáló elutasította a lajstromozási kérelmet azon az alapon, hogy a védjegy nélküli az inherens megkülönböztetőképesseget.

A legfelsőbb bíróság (Supreme Court, SC) irányadó esetére támaszkodva a Védjegyfellebbezési Tanács (Trademark Trial and Appeal Board, TTAB) megerősítette az USPTO döntését a védjegy lajstromozásának elutasításáról, megállapítva, hogy „színből álló védjegyek vizsgálatakor nincs megkülönböztetés termékekre alkalmazott és termékcsomagolásra alkalmazott színek között”. A TTAB megjegyezte továbbá, hogy egy terméken alkalmazott szín csak másodlagos jelentés bizonyításakor szolgálhat védjegyként – más szavakkal: színvédjegyek önmagukban nem lehetnek inherensen disztinktívek.

2020. április 8-i döntésében azonban a CAFC arra a következtetésre jutott, hogy a TTAB tévedett amikor úgy döntött, hogy termékcsomagolásra alkalmazott színes védjegy nem lehet inherensen disztinktív.

Ennek a következtetésnek a levonásakor a CAFC arra összpontosított, hogy különbséget tegyen egy termék jellemzőjeként igényelt és termékcsomagolás jellemzőjeként igényelt szín között. A bíróság konkrétan meghatározta, hogy „egy világosan megkülönböztethető, színelapú termékcsomagolási védjegy fogyasztó számára jelezheti az áruk forrását, és ezért inherensen disztinktív lehet”. A bíróság úgy indokolt, hogy a vezető esetjogként tekintett

és színvédjegyek lajstromozhatóságával is foglalkozó, *Qualitex v. Jacobson*-ügyben az SC csupán utalt arra, hogy másodlagos jelentés bemutatása kívánható, mielőtt egy színvédjegy önmagában oltalmazható lehet, és „ezt nem kimondottan így gondolta”. A bíróság továbbmenve, a *Wal-Mart Stores, Inc v Samara Brothers, Inc*-ügyben hozott döntést alkalmazva azokra a különbségekre utalt, amelyeket a fogyasztók tesznek termékminták észlelésekor, szemben a termékcsoomagolás forrásazonosítóként való észlelésével. A bíróság végül arra a következtetésre jutott, hogy a termékcsoomagolás színe lehet inherensen disztinktív.

Minthogy a CAFC döntése befolyásolni fogja azt a módot, ahogyan az USPTO a továbbiakban a színvédjegyeket szemléli, ez a döntés megváltoztatja a színvédjegyek lajstromozhatóságának elemzését. Más szavakkal: ez a döntés nem csupán a védjegyszakember számára szolgáltató témát akadémiai vitákhoz, hanem – és ez még fontosabb – a vállalatok számára is mintát nyújt színvédjegyek lajstromozásához anélkül, hogy másodlagos jelentést kellene bizonyítani.

Tekintettel a változó jogi környezetre ezen a területen, érdemes nyomon követni az USPTO ügyeit, különösen azt, hogy a továbbiak során hogyan fogja kezelni a színvédjegyek lajstromozására irányuló kérelmeket. Közben a védjegytulajdonosoknak, különösen azoknak, akik hamisított áruk ellen harcolnak, célszerű figyelemmel kísérniük a szövetségi védjegy-lajstromot csomagolási színmintáik szempontjából, mert így segítséget kaphatnak védjegyoltalmuk megerősítéséhez.

C) Egy szellemi tulajdon sokféle változata között a szoftver bizonyára egyike a legtöbbet vitatottaknak. Ez számos országban érvényes, de különösen az Egyesült Államokban. A szoftver védelme megadott szabadalommal gyakran bonyolult, kivéve ha nélkülözhetetlen eleme egy többrészes rendszernek. A szerzői jog a pontos forráskódra csupán részleges oltalmat nyújt, míg a szellemi tulajdon oltalmának egyéb típusai egyszerűen nem alkalmazhatók.

A szoftverfejlesztők és -mérnökök azonban a bonyodalmak ellenére sem nyugszanak. Az elmúlt néhány évben jelentős amerikai nekilendülést lehetett tapasztalni szoftver tárgyú vagy szoftver vonatkozású szabadalmi bejelentések benyújtásában. Úgy tűnik, hogy ennek az irányzatnak a jelzése szerint az amerikai jogalkotók kénytelenek lehetnek a műszaki fejlődéssel párhuzamosan elfogadni ezeket a változásokat, és azokhoz alkalmazkodni, ellenkező gyakorlatnak lemaradás lehet a következménye.

Ezen a területen a szellemi tulajdoni törvény szempontjából a legfontosabbnak tekinthető az SC 2014. évi döntése az *Alice Corporation Pty. Ltd. v. CLS Bank Int'l*-ügyben, amelyben a felperes egy számítógép alapú betéti rendszert hozott létre, amely lehetővé tette azok számára, akik érdekeltek voltak két fél által végzett ügyletekben, a kockázat miatti aggályaik csökkentését és olyan oltalom szerzését, amely nem különbözött egyéb ügyek szellemi tulajdoni oltalmától. Egy hasonló rendszer kialakítása után az alperes azt állította, hogy az Alice Corp. által támasztott bármilyen szabadalmi igény érvénytelen vagy érvényesíthetetlen. Az SC végül a felperes ellen döntött, megállapítva, hogy az *Alice* eredeti szabadalma egy nem

sajátosan különös „elvont ötlet” a rendszer létrehozóinak részéről annak ellenére, hogy az ötlet végrehajtásának elektronikus módszerét eredetinek mondták.

Az SC az Alice-ügy előtt és után is hasonló módon döntött egyéb ügyekben is, különösen a gyógyszeriparban és az élettudományokban érdekelt felek pereiben. Az SC hivatkozása a jogilag létrehozott „elvont ötlet” és „természeti törvény” tanokra azt jelezte, hogy nem egészen érti olyan rendszerek műszaki szempontjait, amelyek a mai világban teljesen általánosak.

A felmerülő technológiák, miként a mesterséges intelligencia, a gépi tanulás vagy a robotok segítségével végzett automatizálás egyre jelentősebb változásokat hoznak létre. A bonyolult Alice-döntés ellenére semmi sem lassítja az Egyesült Államokban a műszaki innováció ütemét.

Az SC szabadalom vonatkozású döntései értelmezésének és érvényesítésének terhé az USPTO viseli. Sajnos, a hivatal ilyen tárgyú irányelvei, mint például a 2019. évi felülvizsgált szabadalmazhatósági irányelv (Revised Patent Subject Matter Eligibility Guidance, 2019 PEG) és annak különböző függelékei azonban, bármilyen jó szándékúak is, nem szükségszerűen segítik az alkotókat annak megértésében, hogy az SC kivételei, miként az Alice-döntés, hol alkalmazhatók. Emellett az SC és a szövetségi polgári bíróságok tovább súlyosbítják a helyzetet azzal a megállapítással, hogy ők nem kötelesek követni az USPTO iránymutatását, amikor a jövőben ezekhez hasonló ügyekben döntenek.

Lehetetlen visszautasítani a technika állását tükröző szoftver fontosságát, vagy tagadni az új technológiák, így a mesterséges intelligencia (AI), a növelt és virtuális valóság (AR és VR), a robotos eljárások automatizálása (RPA) és hasonló ígéretét. Az Egyesült Államokban a műszaki innováció lázas ütemű fejlődése tükrözi ezt. Újabb kutatás megállapította, hogy az USPTO által 2019-ben engedélyezett valamennyi hasznossági szabadalom 61,8%-a valamilyen módon „szoftver vonatkozású” volt. Ez 2018-hoz képest jelentős – 21,64%-os – ugrást jelent a szoftver tárgyú hasznossági szabadalmak engedélyezésében.

Ez azt jelzi, hogy az Alice-döntés és az általa okozott zavar ellenére a bonyolult „elvont ötlet” döntés nem állítja meg az amerikaiakat a szoftver tárgyú és a szoftver vonatkozású találmányok vagy módszerek fejlesztésében. Ez sem gátolja meg, hogy a kormánytól jóváhagyást kapjanak.

Még ha az Alice-döntés és annak következményei nem gátolják is jelenleg az amerikaiakat a szoftverfejlesztésben és a szabadalmi oltalom megszerzésében, ezek a döntések nem lehetnek kritikamentesek. Az a tény, hogy a szabadalmi bejelentőknek ilyen körülmények között kell dolgozniuk, már önmagában is gondot okoz.

Éppen most a Kongresszuson múlhat fontosabb szabadalmi irányelvek elfogadása. Az SC majdnem ennyit mondott az Alice-hoz hasonló döntésekkel, valamint az olyan ügyek meghallgatásának elutasításával, mint pl. az *Athena Diagnostics v. Mayo Collaborative Services*-ügy. Képviselők dolgoztak azon, hogy hatálytalanítsák törvénymódosítással az Alice-döntés következményeit, amit 2019 végén a törvény szerzői az innovációt gátló tevékenységnek

tekintettek, de erőfeszítéseik kudarcba fulladtak. Műszaki újítók lobbizhatnak az ilyen törvénymódosító viták újbóli felvételéért, azonban a jelenlegi koronavírus világjárvány mellett okosabb dolog várni ezzel a tevékenységgel.

Benelux Bíróság

A Benelux Bíróság nemrég abban a kérdésben hozott döntést, hogy a Benelux Szellemi Tulajdoni Hivatal jogosan utasította-e el a PET'S BUDGET védjegybejelentést arra hivatkozva, hogy a lajstromoztatni kívánt védjegy deskriptív.

Az ügyben a központi kérdés annak megállapítása volt, hogy egy jelzés mikor deskriptív. Az ügy következményei úttörő jelentőségűek, mert valószínűleg ahhoz fognak vezetni, hogy

- gyorsabban tudják majd megállapítani, hogy egy jelzés vagy védjegy leíró jellegű-e, és
- a Benelux Szellemi Tulajdoni Hivatal több bejelentést fog elutasítani.

a) Tények és a hivatal eljárása

Az Aniserco vállalat kérelmet nyújtott be az a PET'S BUDGET szóvédjegy lajstromozása iránt állatokra a 3., 5., 18., 20., 21. és 31. áruosztályban. A védjegy összegezve olyan árukra vonatkozott, amelyeket jellegzetesen kisállat-kereskedésekben árusítanak (az áruk tehát állatsamponoktól nyakörveken át állatkedvencek ruházataig és élő állatok ketrecéig terjednek).

A hivatal az egész bejelentést elutasította arra hivatkozva, hogy a fogyasztók a PET'S BUDGET kifejezést kedvenc háziállatok költségvetésének gondolnák, nem pedig állatoknak szánt termékek leírásának. Amellett a „budget” angol szónak egy másik jelentése az „olcsó” vagy „előnyös”, ami azt jelenti, hogy egyesek a jelzést úgy értelmezhetnék, hogy kedvenc állatoknak szánt olcsó és előnyös termékekre vonatkozik.

Az Aniserco nem tudta meggyőzni a Benelux Szellemi Tulajdoni Hivatalt arról, hogy a jelzés nem deskriptív, és azt sem tudta bizonyítani, hogy a védjegy használat útján megkülönböztetőképességre tett szert. Ilyen vonatkozásban a bejelentő csupán annak bizonyítására volt képes, hogy a jelzést Belgiumban használták.

Az Aniserco azt állította, hogy a PET'S BUDGET jelzés nem deskriptív a lajstromozott árukra nézve, és nem nélkülözi a megkülönböztetőképességet. Ezt az állítását az EU Törvényszékének (General Court of the EU, GC) esetjogára alapozta, amely szerint egy jelzés csak akkor deskriptív, ha „kedvező és sajátos kapcsolatot mutat, amely a vonatkozó közönséget képessé tenné arra, hogy a jelzésben további gondolkodás nélkül a kérdéses áruk leírását vagy azok egyik jellemzőjét lássa” (a GC 2017. július 12-i döntése az *Ecolab USA*-ügyben).

Ugyanakkor a hivatal azzal érvelt, hogy a fenti GC-döntésben használt kritérium nem helyes. A leíró jelleg alapján történő elutasítás helyes kritériuma, hogy a jelzés „a lehetséges jelentések legalább egyikében a vonatkozó áruk vagy szolgáltatások egy jellemzőjére utaljon”.

Ilyen vonatkozásban a hivatal az Európai Bíróság (Court of Justice of the European Union CJEU) döntéseinek (például *Doublemint*- és *Biomild*-döntés) értelmezésére utalt.

Minthogy a szerzett megkülönböztetőképességet valamennyi Benelux államban kellett volna bizonyítani, a hivatal könnyen el tudta utasítani a szerzett megkülönböztetőképességre vonatkozó érvet.

b) Fellebbezési eljárás

Az Anisercó a Benelux Szellemi Tulajdoni Hivatal döntése ellen a Benelux Bíróságnál nyújtott be fellebbezést. Új jogi változás következtében a hivatal döntése elleni fellebbezéseket már nem kell Hollandia, Belgium vagy Luxembourg Fellebbezési Bíróságánál benyújtani, hanem egységesen a Benelux Bíróságnál.

A fellebbezés központi kérdése a leíró jelleg meghatározásának a kritériuma volt.

A bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a hivatal jogosan utasította el a bejelentést, és megerősítette azt a kritériumot, amelyet az alkalmazott. A bíróság azt állította, hogy a jelzések és jelölések arra szolgálhatnak, hogy a vonatkozó közönség azonosítsa (vagy közvetlenül, vagy pedig jelezve azok egyéb lényeges jellemzőjét) azokat az árukat és szolgáltatásokat, amelyekre a lajstromozást kéri.

Továbbá azon a véleményen volt, hogy a hivaalnak ahhoz, hogy elutasítson egy bejelentést, nincs szüksége arra, hogy egy lajstromoztatni kívánt védjegy jelzéseit és jelöléseit használják az áruk és szolgáltatások leírására. Elegendő, ha ezek a jelzések erre a célra szolgálhatnak. A bíróság megállapította, hogy egy szójelzés lajstromozását az említett rendelkezés alapján el kell utasítani, ha lehetséges jelentései közül legalább egyben leírja a vonatkozó áruk vagy szolgáltatások egy jellemzőjét.

A Benelux Bíróság döntése egyértelműen megállapította, hogy nincs szükség „közvetlen és közeli kapcsolatra” a jelzés és a vonatkozó áruk és szolgáltatások között – amit az Anisercó állított – annak érdekében, hogy a vonatkozó közönség képes legyen felismerni „azonnal és további gondolkodás nélkül” ezen áruk és szolgáltatások bármelyik jellemzőjének leírását.

A bíróság fenti döntése úttörő jellegű, mert érvényesíti a leíró jelleg Benelux Szellemi Tulajdoni Hivatal által használt kritériumát, és határozottan elutasítja azt a követelményt, hogy közvetlen kapcsolatra van szükség a jelzések, valamint az áruk és szolgáltatások között.

Dél-Korea

A Koreai Legfelsőbb Bíróság 2020. július 9-én hozott döntést abban a kérdésben, hogy az 1. ábrán bemutatott táská gyártási és eladási tevékenységei a tisztességtelen versenyt tiltó törvény vagy a kereskedelmi titok oltalmára vonatkozó törvény rendelkezéseibe ütköznek-e, figyelembe véve a jól ismert *Hermès* luxuscég 2. ábrán bemutatott táskáját. (A továbbiakban csak a tisztességtelen versenyt tiltó törvényre fogunk hivatkozni.)

1. ábra

2. ábra

A Hermès nem lajstromoztatott (Birkin/Kelly)-táskájára minta- vagy védjegyjogokat, ezért keresetét a tisztességtelen versenyt tiltó törvényre alapozta, amelynek 2-1 cikke szerint:

„Más személyek gazdasági érdekeinek bitorlását jelenti bármilyen cselekedet, amely engedély nélkül saját üzleti céljára használja azok lényeges beruházási erőfeszítéssel elért eredményeit, a tisztességes kereskedelmi gyakorlattal vagy versenyrendelettel ellentétes módon.”

A bíróság döntése szerint a tisztességtelen verseny 2-1(a) cikke szerinti forrászavarás és a 2-1(c) szerinti megkülönböztetőképesség/hírnév elhalványítása nem alkalmazható az ügyben, de – ellentétben az elsőfokú felsőbbbíróság döntésével – alkalmazható a 2-1(j) cikk szerint a mások erőfeszítései eredményeinek tisztességtelen eltulajdonítása.

A felsőbbbíróság döntése a Birkin/Kelly táskák ügyben megállapította, hogy az alperesek táskája, amelyet „Tréfás hamisítvány” néven forgalmaztak, magában foglalta az alperesek eredeti elképzelését a táska elülső részének legnagyobb részéről, kreativitást kifejező olyan képek szokatlan kombinációjával, amelyek új esztétikumot hoztak létre. A felsőbbbíróság megállapította, hogy az alperesek tevékenysége nem jelent potyautasságot, és nem sértett kereskedelmi gyakorlatot vagy versenyrendet. Azt is figyelembe vette, hogy az alperesek termékei olcsó, fényes műbőrből készültek, és ezért csekély volt annak az esélye, hogy termékeiket a fogyasztók összetévesztik a Hermès termékeivel. Mindennek következtében kevéssé volt valószínű, hogy az alperesek gyártási és eladási tevékenysége a legkisebb kárt is okozná a Hermèsnek vagy csökkentené a Hermès előnyeit, és így az alperesek nem sértették más személyek gazdasági érdekeit, és nem ütköztek a tisztességtelen versenyt tiltó törvény 2-1(j) cikkébe.

A Koreai Legfelsőbb Bíróság azonban eltérő következtetésre jutott, megállapítva, hogy a „Tréfás hamisítványok” szlogen ellenére az alperesek táskája hasonlított a Hermès táskáihoz, és nyilvánvaló az alperesek potyautas szándéka, amikor kihasználták a Hermès táskáinak hírnevét, olyan terméket adva el, amelyre egy új képet vittek fel.

A Koreai Legfelsőbb Bíróság szerint az alperesek termékeinek elülső része, oldala, logója, bőrhevedere és kapcsa megjelenésben a ráfestett rajzfilm stílusú szemek ellenére hasonló volt a Hermès 2. ábrán bemutatott, jól ismert luxustáskáinak elemeihez.

A legfelsőbb bíróság arra is rámutatott, hogy a Hermès korlátozta táskáinak eladását, de az alperesek hasonló termékeinek eladása megakadályozhatja, hogy fenntartsa a táskák ritkaságát, ami a Hermès számára jelentős gazdasági hátrányt eredményezhet, csökkentve a táskái iránti keresletet.

A fentiek alapján a Koreai Legfelsőbb Bíróság hatálytalanította a felsőbb bíróság korábbi döntését, és az ügyet visszaküldte a felsőbb bíróságnak, megállapítva, hogy helytelenül alkalmazta a törvényt, amikor azt állapította meg, hogy az alperesek cselekedetei nem esnek a tisztességtelen versenytiltó törvény hatálya alá.

Egyesült Királyság

A) Az Egyesült Királyság (United Kingdom, UK) Legfelsőbb Bírósága (Supreme Court, SC) 2020. augusztus végén egy FRAND- (fair, reasonable and non-discriminative = tisztességes, észszerű és hátrányos megkülönböztetéstől mentes) döntést hozott a *Huawei v. Unwired Planet* (UP)-ügyben. A Huawei fellebbezését elutasították, és az UK bíróságai felelősek a vitatott szabadalmak – ideértve külföldi szabadalmakat is – SEP- (Standard Essential Patents = szabványokhoz elengedhetetlen szabadalmak) ügyeinek licencmegállapodásaiért.

Az UKSC-nek kellett meghallgatnia ebben az ügyben a Huawei által benyújtott fellebbezést. A bíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy az UK bírósága rendelkezhet-e egy angol szabadalom alapján egy licencüggyben a royalty mértékének meghatározásáról. Az UK bíróság elnöke *Lord Colin Birss* bíró volt.

Ezt megelőzte a nagyvállalatok hagyományos taktikája a mobil telekommunikációban lényeges szabadalmakkal kapcsolatban. 2013-ban az UP az *Ericsson*tól vásárolt egy szabadalmakból és szabadalmi bejelentésekből álló portfóliót, amelyből néhány szabadalomra korábban licenciat adtak a Huawei-nek; az Ericsson által a Huawei-nek engedélyezett licenc azonban 2012-ben lejárt. A Huawei ezután is folytatta a szabadalmak által védett technológia használatát. A két fél tárgyalásokat kezdett, azonban nem jutottak végső megállapodásra.

2014. márciusban az UP Angliában eljárást indított a Huawei és mások ellen ezeknek a szabadalmaknak a bitorlásáért. Az ezt követő eljárásban a szabadalmak közül kettőről megállapították, hogy érvényesek és lényegesek, vagyis szabványokhoz elengedhetetlen szabadalmaknak (SEP) minősülnek, a Huawei azonban nem akart ezekkel a szabadalmakkal kapcsolatban elfogadni licenckötelezettséget. Igen fontos, hogy az ez utáni eljárásban Birss bíró úgy döntött, hogy a szabadalomtulajdonos FRAND-feltételekkel való kötelezettségét a SEP-jeire angol bíróságok előtt lehet érvényesíteni. Ez ellen a Huawei az UKSC-nél nyújtott be fellebbezést.

Az UKSC-nek ezért tisztáznia kellett, hogy egy UK-beli bíróság kiadhat-e olyan végzést, amely leállítja egy angol szabadalom bitorlását, ha a találmány lényeges része egy telekommunikációs készülékre vonatkozó nemzetközi szabványnak.

2020. augusztus 26-án az UKSC döntést hozott arról, hogy az UK bíróságai milyen hatáskörrel rendelkeznek. E döntés szerint az angol bíróságok jogosultak meghatározni egy olyan licencmegállapodás feltételeit, amely vitatott vagy vitatható külföldi szabadalmakkal kapcsolatos. Bár hatáskörükön kívül esne, ha az angol bíróságok döntései egy külföldi szabadalom érvényességére vagy bitorlására vonatkoznának – magyarázta a bíróság -, itt azonban nem ez volt az eset. Birss bíró és a fellebbezési bíróság inkább a kereskedelmi telekommunikációs gyakorlatot vette szemügyre. Ez a gyakorlat – fejtette ki a bíróság – abban állt, hogy jóvá kellett hagyni szabadalmak portfóliójára vonatkozó licencmegállapodásokat tekintet nélkül arra, hogy ezek a szabadalmak érvényesek voltak, vagy bitorolták őket a szabványban levő megfelelő technológia használata által. A bíróság véleménye szerint ez kötelezettséget jelentett egyetlen egységes licencmegállapodás kidolgozására is.

Igaznak tekinthető az, hogy a FRAND-kötelezettség a szellemi tulajdon-jogi gyakorlatban kiterjed annak az eljárásnak a tisztességére, amellyel a felek megtárgyalnak egy licencmegállapodást – fejtette ki a bíróság. A Huawei azzal érvelt azonban, hogy egy angol bíróság részéről értelmetlen lenne meghatározni egy globális licencszerződés feltételeit. A Huawei jelezte, hogy különben az angol bíróságok egyedülálló módon önmagukból *de facto* globális licencbíróvá válnának.

A bíróság elutasította ezt az érvet. Úgy tűnik, hogy a Huawei nem kereste a tisztességes megállapodást egy globális licencüggyben – állapították meg az UK bírái. Az UP késznek mutatkozott arra, hogy a Huaweinek licencet adjon olyan feltételek mellett, amelyeket a bíróság a FRAND-feltételeket kielégítőnek ítélt. A Huawei ezzel szemben csupán arra volt hajlandó, hogy saját maga által meghatározott licencfeltételeket fogadjon el.

Bár Birss bíró tovább ment, mint mostanáig más bíróságok azzal, hogy kész volt lefektetni egy FRAND-licenc konkrét feltételeit, amelyekről a felek nem tudtak megállapodni, a bíróság hozzátette, hogy javaslata összhangban van a bíróság egyéb döntéseivel.

Végül Birss bíró megközelítése két igényt támasztott: nevezetesen a vonatkozó ipar gyakorlatának figyelembevételét egy FRAND-követelmény földrajzi hatáskörének meghatározásakor, továbbá licenc engedélyezését és egy nemzeti szabadalom bitorlása elleni intézkedés elrendelését, ha a licencvevők nem hajlandók elfogadni egy FRAND-ajánlatot, vagy késlekednek az elfogadással.

Az UKSC a fentiek alapján elutasította a Huawei fellebbezését Birss bíró döntése ellen.

B) A *Merck KGaA* (Merck) az Egyesült Királyság Szellemi tulajdon-védelmi Hivatalnál (United Kingdom Intellectual Property Office, UKIPO) kérelmet nyújtott be az 1. ábrán bemutatott védjegy lajstromozása iránt az 1., 2., 3., 5., 7., 9., 10., 11., 16., 17., 29., 30., 32., 35., 40., 41., 42. és 44. áruosztályban.

1. ábra

A bejelentés ellen részleges felszólalást nyújtott be a *Monster Energy Company* (Monster) a 29., 30. és 32. áruosztályban azon az alapon, hogy korábban lajstromozott és lajstromozatlan jogai vannak a 2. ábrán látható M-logójára.

A Monster azt állította, hogy a védjegyek vizuálisan, hangzásilag és fogalmilag azonosak, és a 29., 30. és 32. áruosztályban azonos árukat fednek. Ennek következtében azzal érvelt, hogy a védjegybejelentést az UK 1994. évi védjegy törvényének 5(1) cikke alapján el kell utasítani.

A védjegy-elővizsgáló a bejelentést a felszólalás alapján nagyon hamar elutasította, mert a védjegyek sem vizuálisan, sem fogalmilag nem mondhatók azonosnak annak következtében, hogy a bejelentés szerinti M betűből hiányzik a karmos stilizálás, és a védjegyek témája is eltérő.

2. ábra

A Monster azt állította, hogy összetévesztési valószínűség áll fenn a korábbi jogok és a bejelentés között, és az utóbbit a törvény 5(2)(a) cikke alapján el kell utasítani.

A védjegy-elővizsgáló elfogadta a Monster legtöbb érvét a vonatkozó áruk azonosságával és hasonlóságával kapcsolatban. A Monster ügye azonban ismét megbukott a védjegyek hasonlóságának hiánya miatt.

A védjegy-elővizsgáló döntő érvként megállapította, hogy bár a Monster korábbi védjegye „egyes fogyasztók számára M betűt jelenthet, a túlnyomó benyomás azonban három karomból álló védjegy képzetét kelti. A fogyasztók felismerhetik, hogy mindkét védjegy utal egy 'M' betűre, azonban a vonatkozó védjegyek bemutatása és stílizálása minden egyéb vizuális szempontból jelentősen eltérő”. Ezért az elővizsgáló arra következtetett, hogy „a védjegyek csupán csekély mértékű vizuális hasonlóságot mutatnak”.

A védjegy-elővizsgáló az átlagos fogyasztó vizuális szemponton alapuló vásárlási döntésére helyezte a súlyt, és megállapította, hogy a Monster védjegyének fokozott mértékű megkülönböztetőképesége ellenére nem forgott fenn a lajstromoztatni kívánt védjegy összetévesztésének valószínűsége. Az elővizsgáló erős meggyőződését a következő módon fejezte ki: „A két védjegy közötti ellentét olyan erős, hogy az egyik védjegy még csak nem is emlékeztet a másikra, ami arról tanúskodik, hogy még akkor sem forog fenn az összetévesztés valószínűsége, ha azonos áruk esetén végzik a vizsgálatot.”

Egységes Szabadalmi Bíróság

Az Egységes Szabadalmi Bíróság (Unified Patent Court, UPC) Előkészítő Bizottságának 2020. szeptember 10-i ülésén – amelyet videokonferencián tartottak meg többek között annak megtárgyalására, hogy az Egyesült Királyság visszavonta a bíróságot alapító egyezményeinek ratifikálását – Olaszország bejelentette azt a szándékát, hogy Milánót nevezi meg London helyett az UPC új központja helyszínéül. További pályázók még Amszterdam és Koppenhága.

A konferenciáról készített jelentés nem említi kimondottan az UPC-központokat, és általánosan kifejti, hogy „megtárgyalták az UK visszavonásával kapcsolatos hatásokat, valamint a megfelelő utakat a továbbhaladásra”, és hogy „jó haladást értek el, és a Bizottság bíz abban, hogy gyakorlatias és jogilag egészséges megoldást fognak találni, amely lehetővé teszi, hogy az egységes szabadalmi rendszer a közeljövőben működőképes lehessen”.

Másrészről az olasz külügyminisztérium egy részletesebb nyilatkozatot tett közzé, amelyben feltárta, hogy az Előkészítő Bizottság „megerősítette a részt vevő államok hajlandóságát annak biztosítására, hogy az UPC hatályba léphessen, mihelyt a ratifikálási eljárás befejeződött, remélhetőleg 2021 kezdetéig”. Ennek megvalósítása érdekében a Bizottság hozzájárult a londoni hivatal illetékességeinek ideiglenes újbóli elosztásához a meglévő párizsi és müncheni hivatal között, feltéve azonban, hogy ez egy rövidtávú megoldás, amely az egyezmény hatálybalépésétől és attól függ, hogy Olaszország, összhangban a többi aláíró állammal, képes-e megindítani egy, az egyezményt úgy módosító eljárást, hogy Milánó lesz a központi bírósági divízió harmadik székhelye.

Az egyezmény 7.2 cikke megállapítja, hogy az UPC gondoskodik arról, miszerint „a központi divízió székhelye Párizs lesz, szekciókkal Londonban és Münchenben. A központi divízió előtti ügyeket a II. Csatolmány szerint kell elosztani, amely az egyezmény lényeges

részét képezi.” Az egyezmény azt is megállapítja, hogy a londoni szekció elsősorban gyógyszerészeti és élettudomány tárgyú szabadalmi ügyekkel foglalkozni.

A brexit eredményeként a szerződés fenntartásának elve, amely levezethető a szerződés törvényére vonatkozó, 1969. évi Bécsi Egyezményből is, azt kívánja, hogy ezt a szabályt úgy értelmezzék, miszerint az Egyesült Királyság visszavonása következtében a központi hivatalnak továbbra is két szekciója legyen, és a londoni hivatalt át kell helyezni. Ennek következtében az UPC funkcióit időlegesen meg kell osztani Párizs és München között, amíg a londoni hivatalt egy meghatározott időpontig át nem helyezik.

Ez azt jelenti, hogy magában az alapegyezményben le van fektetve a központi hivatal két elágazással, és hogy ha e két hivatal közül az egyik elérhetetlen, egy másik hivatali elágazással kell pótolni. Ilyen szövegösszefüggésben Milánó választása bizonyára nem kötelező, azonban számos okból komolyan kell figyelembe venni.

Először: London kijelölésénél követett kritérium az volt, hogy az Egyesült Királyság a szabadalmak száma tekintetében a harmadik volt, és a negyedik helyen Olaszország követte.

Másodszor: Olaszország az Európai Unióban eladott gyógyszerek 52%-áért felelős, így ideális jelölt az UPC gyógyszer tárgyú szabadalmi ágazatának helyszínéeként.

Harmadszor: Olaszország az életminőség globális szimbóluma, mert kiváló az életstílus, a konyhai és borkultúrája, kiválóak a divat- és mintatervezési hagyományai, továbbá az innovatív szektorai (pl. a biogógyszerek, gépek, mechatronika és mesterséges intelligencia területén), valamint az ilyen tevékenységeket létrehozó új vállalatok.

Milánó Olaszország legerősebb városa, amely egy olyan terület központjában helyezkedik el, amely a COVID-19 járvány kitörése ellenére egyike maradt Európa legfontosabb kutatási és innovációs központjainak, különösen az innovatív vállalatok és a kutatás területén, ideértve az egyetemi kutatást. Továbbá Milánó az otthona különböző kiválósági központoknak, így a Milánói Műegyetemnek, a San Raffaele Egyetemnek és a Humanitas Kórháznak, amelyek valamennyien aktívak a gyógyszer- és az élettudomány szektorban.

Milánó olyan erősség, amely az egész Európai Uniónak segíthet a globális versenyben, és az UPC egyik központjaként való kiválasztása hozzájárulna az Európai Unió hírnevének növeléséhez.

Az UPC három székhelye közül egyikként Milánó kijelölése sokkal többet jelentene, mint egy EU-intézmény Olaszországba helyezését. Fontos része lenne annak a tervnek, hogy a COVID-19 világvilágjárvány miatti szükséghelyzet következtében át kell alakítani és új szintre kell emelni az EU gazdaságát, ahol a jövő világos víziójából kiindulva a különböző EU-tagállamok erősségei alapján olyan utak választhatók, amelyeken haladva az EU gazdasága továbbfejleszhető – fejeződik be az olasz külügyminisztérium nyilatkozata.

B) 2020. november 26-án a Bundestag az Egységes Szabadalmi Bíróságra vonatkozó egyezmény ratifikálása mellett döntött. Ez az utolsó kívánt lépés ahhoz, hogy az egységes európai

szabadalom (unitary patent) és az UPC működőképes legyen, aminek viszont észszerűen 2022 első felében meg kell történnie.

Az egységes európai szabadalom a jelenleg 27 EU-tagállam közül 24-ben lesz hatályos, mert Lengyelország, Magyarország és Spanyolország még nem csatlakozott az egyezményhez, de azt a jövőben bármikor megteheti.

Az egységes európai szabadalom engedélyezése után nem lesz szükség további fordításokra, mert az egységes szabadalomjogi oltalmat fog nyújtani a 24 EU tagállamban az Európai Szabadalmi Hivatal (European Patent Office, EPO, ESZH) előtti eljárás nyelvéen.

Az egységes európai szabadalmi rendszerben az ESZH fogja központilag adminisztrálni a megújítási díjak beszedését és elosztását a részt vevő tagállamok között.

Az egységes európai szabadalmat egyetlen szabadalomként fogják kezelni, mert nem lesz szükség érvényesítésre és nemzeti adminisztrálásra. Ez jelentős idő- és munka-megtakarításhoz fog vezetni.

Európai Szabadalmi Hivatal

A most tárgyalt ügyben az Európai Szabadalmi Hivatal azzal a kérdéssel foglalkozott, hogy műszaki jellegű-e egy többszintű tárolórendszer jövőbeli munkaterhelésének megjósolása a felhasználó korábbi kereséseinek alapuló történeti adatok alapján. A döntést az ESZH 2020. június 25-én hozta (T 0943/16).

Az ügy alapját képező európai szabadalmi bejelentés azzal a kérdéssel foglalkozott, hogyan lehet kiosztani kereshető digitális tételeket egy olyan többszintű tárolórendszer szintjeire, amely keresőmotor-indexként szolgál, ahol a magasabb szintek gyorsabb előkeresést nyújtanak, azonban kisebb a kapacitásuk.

A bejelentés szerint a felhasználó történeti adatait (vagyis keresési vagy böngészési eredményeit) használják egy szintkijelölés minőségi jelzésének létrehozására, ahol egy szintkijelölés azt jelzi, hogy keresési digitális tételek számára több szint közül melyeket jelölnek ki. A felhasználó történeti adatait úgy lehet megkapni, hogy nyomon követik a felhasználó cselekvéseit, például a felhasználók által feltett kérdéseket, a felhasználók számára szolgáltatott keresési eredményeket, vagy a felhasználók által kiválasztott keresési eredményeket.

A találmányt az 1. ígérypont szerint a következő módon határozzák meg:

Számítógéppel megvalósított eljárás, azzal jellemezve, hogy

- megkapjuk a felhasználó történeti adatait, ideértve a felhasználók által feltett kérdéseket és a felhasználók számára a kérdéseikre válaszként szolgáltatott keresési eredményeket; és
- létrehozunk egy minőségjelzést egy többszintű tárolórendszerben, amelyet kereshető digitális tételek tárolására használunk, ahol a magasabb szinteknek rövidebb a hozzáférési és előkeresési idejük az alacsonyabb szintekéihez viszonyítva;

- ahol a szintkijelölés mutatja, hogy a kereshető digitális tételek a több szint közül melyikhez vannak hozzárendelve;
- ahol a többszintű tárolórendszer egy keresőmotor-index; és
- ahol az eljárásra jellemző továbbá, hogy legalább részben a minőségjelzés alapján javított szintkijelölést hozunk létre, és a digitális tételeket a többszintű tárolórendszerben legalább részben a megjavult szintkijelölés alapján osztjuk el.

Az elővizsgálati osztály a szabadalmi bejelentést feltalálói tevékenység hiánya miatt elutasította.

A fellebbezési tanács vizsgálatát a technika állásához tartozó olyan dokumentumból kiindulva végezték, amely szerint a forrásokot számítási rendszerek alakjában osztották ki többszintes elrendezésű számítógépes alkalmazásoknak. A tanács arra a következtetésre jutott, hogy a találmányt ez az anterioritás nem tette kézenfekvővé, azonban más következtetésre jutott egy olyan anterioritással kapcsolatban, amelyre magában a bejelentésben is hivatkoztak.

Ez az anterioritás olyan eljárást ismertet, amelyben megjavult szintkijelölést hoznak létre kereshető digitális tételek tárolásához egy többszintes tárolórendszerben, ahol a magasabb szinteknek gyorsabb a hozzáférési és előhívási idejük az alsó szintekéihez képest, és a szintkijelölés jelzi, hogy a kereshető digitális tételek több szint közül melyikhez vannak utalva, és a többszintes tárolórendszer egy keresőmotor-index. Az ismertként feltüntetett anterioritás szerinti eljárás tartalmaz továbbá egy olyan lépést, amelyben digitális tételleket a többszintű tárolórendszerbe utalnak legalább részben a megjavult szintkijelölés alapján.

A fellebbezési tanács megállapította, hogy az 1. igénypont három szempontból különbözik a hivatkozott anterioritástól:

- a) olyan felhasználói történeti adatokat kapnak, amelyek magukban foglalják a felhasználók által feltett kérdéseket, továbbá olyan keresési eredményeket, amelyeket a kérdésekre válaszként adtak a felhasználóknak;
- b) létrehozta egy szintkiutalás minőségének jelzését legalább részben a felhasználó történeti adatainak egy alrovata alapján; és
- c) a javított szintkiutalást legalább részben a minőségjelzés alapján hozza létre.

Az elsőfokú elővizsgálati osztály lényegileg azt az álláspontot képviselte, hogy a megkülönböztető jellemzők nem alapultak műszaki megfontolásokon, és nem járultak hozzá egy műszaki hatáshoz. Ennek megfelelően a feltalálói tevékenységhez sem járulhattak hozzá.

A tanács ezzel nem értett egyet, mert az igényelt eljárásban a történeti adatokat felhasználják a rendszer munkaterhelése jövőbeli felhasználásának megjósolására. A tanács elfogadja, hogy a jelenlegi szövegösszefüggésben a történeti adatok elemzése lehetővé teszi a rendszer működésének statisztikailag megbízható megjósolását, és nem vezet csupán spekulatív eredményekhez. Minthogy az igénypont világosan és egyértelműen megadja, hogy a magasabb szintek gyorsabb hozzáférési és előkeresési időket adnak, mint az alsóbb szintek, a megjavult szintkijelölés megjavult átlagos hozzáférési időket jelent. Emellett, minthogy a

történeti adatokat célzatosan arra használják, hogy megjavítsák a hozzáférési időket, ez a javulás nem csupán fizikai következménye egy nem műszaki döntésnek, hanem egy olyan műszaki hatás, amelyet figyelembe kell venni a feltalálói tevékenység meghatározásakor.

Mínt hogy még meg kellett határozni, hogy az *a)*–*c)* megkülönböztető jellemzők hozzáadása az ismert technika állásához tartozó eljáráshoz feltalálói tevékenységet foglal-e magában, a tanács az ügyet visszaküldte az elővizsgálati osztálynak további vizsgálat céljából.

A fenti ügyből kihámozható fő tanulság, hogy a történeti adatok célszerű felhasználása a hozzáférési idők javítására nem csupán a fizikai következménye egy nem műszaki döntésnek, hanem olyan műszaki hatással is jár, amelyet figyelembe kell venni a feltalálói tevékenység megítélésékor.

Európai Unió

India és Pakisztán ismét civakodik, azonban a csatátér ezúttal az Európai Unió. Egy EU-jelentés beszámol arról, hogy India 2020. szeptemberben földrajzi árujelző lajstromozására irányuló kérelmet nyújtott be az ábrán bemutatott basmati rizsre, a következő megállapítással: „A basmati rizs India különböző részein terem mint különlegesen hosszú szemű aromatikusan szagú rizs. Az India szubkontinens egy sajátos földrajzi régiójában növesztik és termesztik, a Himalája lábainál, a Gangesz lapályain (Indo-Gangetic Plains).”

Mínt hogy India már kérelmezte a földrajzi árujelző bejegyzését a basmati rizsre, ezért Pakisztán jelentések szerint elhatározta, hogy az Európai Uniónál tiltakozik India igénye ellen. Ezt a döntést egy olyan összefüggésben hozták, amelyen részt vettek az EU Szellemi Tulajdoni Hivatala vezetőjén kívül a Rizsexportálók Pakisztáni Szövetségének képviselői és a jogászok szövetsége is. Az ülésen *Razak Dawood* miniszteri tanácsadó elnökölt. A kereskedelmi minisztérium az összefüggést követően nyilatkozatot tett közzé, amely megállapította, hogy „Pakisztán az EU-nál határozottan tiltakozni fog, hogy megakadályozza India számára a basmati rizsre kizárólagos földrajzi árujelző elnyerését”.

A Mezőgazdasági és Feldolgozott Élelmiszer Exportját Fejlesztő Hatóság adatai szerint India mintegy 7,5 millió tonna basmati rizst vet évente. Az előző évben India ennek mintegy

60%-át, vagyis 4,45 millió tonna basmati rizst exportált 4,33 milliárd USD értékben. Ezzel szemben a Pakisztáni Statisztikai Iroda szerint Pakisztán az elmúlt évben 790,8 millió USD értékben exportált basmati rizst. Pakisztánban ez a rizsfajta főleg a Punjab-tartományban terem.

Az Európai Parlament 1151/2012 sz., 2012. november 21-i rendelete a mezőgazdasági termékek és élelmiszerek minőségét szabályozza, és az államok számára az EU hivatalos lapjában megjelenő publikáció időpontjától számított három hónapot engedélyez arra, hogy felszólaljanak egy földrajziárjelző-bejelentés ellen.

Pakisztán 2020. márciusban hagyta jóvá a földrajzi árjelzők (lajstromozási és oltalmazási) törvényét, de az még nem lépett hatályba, jóllehet csak hatálybalépése után jogosítja fel Pakisztánt arra, hogy felszólaljon India földrajziárjelző-lajstromozási kérelme ellen. E záros határidőn belül kellett Pakisztánnak meggyőznie az EU-t arról, hogy Pakisztán tiltakozott a basmati rizst termelő területek kizárólagossága ellen. Lapzártáig nem vált ismertté, hogy Pakisztánnak sikerült-e időben benyújtania felszólalását.

Az Európai Unió Bírósága

Lionel Messi híres labdarúgónak kilencévi harc után sikerült vezetéknevét védjegyként lajstromoztatnia az Európai Unióban.

Messi a Barcelona FC játékosa, akit a Forbes 2019-ben a világ legjobban fizetett sportolójaként rangsorolt, 2011. augusztusban az EU Szellemi Tulajdoni Hivatalánál (European Union Intellectual Property Office, EUIPO) kérelmet nyújtott be vezetéknevének az ábrán bemutatott MESSI védjegyként való lajstromozása iránt egyébek mellett sport- és tornaruházatokra, lábbelikre és felszerelésekre.

A védjegybejelentés ellen felszólalt a spanyol *Massi* kerékpár vállalat azon az alapon, hogy az EU-ban korábban lajstromoztatta a MASSI szóvédjegyet szintén ruházatra, lábbelikre és sportfelszerelésre.

Az EUIPO eredetileg a spanyol vállalat javára döntött, és 2014-ben a Messi által benyújtott fellebbezést is elutasította, megállapítva, hogy a kérdéses védjegyek megtévesztően hasonlóak.

Messi a GC-hez nyújtott be fellebbezést. Ez a bíróság megállapította, hogy Messi egy nemzetközileg jól ismert személyiség, és valószínűtlen, hogy az általános közönség összetevészené a két védjegyet. Ehelyett a közönség a MESSI szót a híres labdarúgóval fogja társítani, és ezért a MASSI védjegyet fogalmilag eltérőnek fogja tartani.

Ekkor a Massi cég a GC döntése ellen a CJEU-hoz, vagyis az EU-törvényekkel kapcsolatos ügyekben az EU legfőbb bíróságához nyújtott be fellebbezést. A CJEU egyetértett a GC döntésével, és elutasította a Massi fellebbezését, megerősítve, hogy Lionel Messi logóvédjegye lajstromozható az EU-ban a kérdéses árukra.

Messinek már számos létező védjegylajstromozása van az EU-ban különböző árukra és szolgáltatásokra, ideértve a LIONEL MESSI, a LEO MESSI és az aláírásából álló védjegyeket.

Mind a GC, mind a CJEU érdekes döntést hozott, amely megállapítja, hogy a játékos nemzetközi híre és hírneve nagyobb súllyal esik latba, mint a védjegyek közötti vizuális és hangzasi hasonlóság, bár a döntés kivételesnek is tűnik a Lionel Messi által élvezett egyedülálló világhírnév eredményeként.

Az Európai Unió Törvényiséke

A) Louis Vuitton (Vuitton) 2020. júniusban kedvező döntést kapott a GC-től, amely segítséget nyújthat azoknak a márkatulajdonosoknak, akik szellemi tulajdoni oltalmat kívánnak szerezni díszítómintáik számára. A döntés megerősíti, hogy egy EU-védjegynek díszítő jelleggel kell rendelkeznie ahhoz, hogy oltalmat élvezhessen az EU-ban, és rávilágít, hogyan kell mintákat védjegyként lajstromoztatni anélkül, hogy a szellemi tulajdon más alakjainhoz, így szerzői joghoz vagy mintaoltalomhoz folyamodnának. A döntés azonban újra megerősíti az EU általi szigorú megközelítést az EU-védjegyek egységes jellegének és megkülönböztetőképességének vizsgálatakor, ami rendszerint erős korlátokat állít a bejelentők elé.

a) Az ügy háttere

Vuitton 2008-ban kapott az EU-ban védjegyohtalmat az ábrán bemutatott DAMIER AZUR védjegyére a 18. áruosztályban bőröndökre, táskákra és bőrárúkra.

2015-ben a lengyel *Norbert Wisniewski* az EUIPO-nál benyújtott törlési keresettel megtámadta a védjegy érvényességét.

2016-ban az EUIPO törlési osztálya az EU védjegyrendeletének 59(1)(a) cikke alapján érvénytelennek nyilvánította Vuitton védjegyét azon az alapon, hogy a védjegyrendelet 7(b) cikke szerint nem rendelkezett semmilyen megkülönböztető jelleggel. A törlési osztály nem értett egyet Vuitton igényével, amely szerint a védjegy használat útján megkülönböztetőképeségre tett szert. Ezután Vuitton az EUIPO-nál nyújtott be fellebbezést, de siker nélkül. Ezért az EUIPO Második Fellebbezési Tanácsánál kért jogorvoslatot. Az azonban szintén elutasította a kérelmet, mert egyértelműen a törlési osztállyal.

b) Az EU Törvényszékének döntése

Vuitton 2019-ben a GC-hez fordult jogorvoslatért, és fellebbezésében két fő érvre hivatkozott:

1. A fellebbezési tanács helytelenül értékelte a DAMIER AZUR védjegy inherens megkülönböztetőképességét, mert „jól ismert tényekre” támaszkodott a Wisniewski által előadott érvek kiegészítésekor, minthogy a lengyel kérelmező semmiféle konkrét és lényeges bizonyítékot nem csatolt törlési keresetéhez.
2. A tanács elmulasztotta elvégezni a DAMIER AZUR védjegy általános értékelését, és ezért tévedett a védjegy használata által szerzett megkülönböztetőképesség megítélésében.

Az első ponttal kapcsolatban a GC figyelembe vette, hogy a tanács döntésében számos jól ismert tényre támaszkodott, így arra, hogy a védjegy sakktablamintája mindennapos volt, ami megengedhető. A GC megállapította, hogy a fellebbezési tanács helyesen állította indokolásában, hogy a védjegy olyan alapvető és mindennapos minta volt, amely nem tért el jelentősen a terület normáitól, és hogy ez jól ismert ténynek tekinthető az esetjog értelmében. A GC tehát elutasította az első érvet.

A második érvvel kapcsolatban a GC arra utalt, hogy a tanács olyan bizonyítékokra összpontosított, amely kimondottan a tagállamok egy konkrét sorára utalt, és kizárt egy másik bizonyítékot anélkül, hogy azzal kapcsolatban további elemzést végzett volna. A GC megállapította, hogy a kizárt bizonyíték hozzájárult a Vuitton által a védjegy szerzett megkülönböztetőképességével kapcsolatban előadott érvekhez, ideértve a védjegy általános használatát az EU teljes területén és az EU egyes tagállamaiban szerzett piaci részesedéseket. Ezért a GC megállapította, hogy a tanács elmulasztotta kellő mértékben figyelembe venni a védjegy megkülönböztető jellegét azokkal az árukkal és szolgáltatásokkal kapcsolatban, amelyekre lajstromozták.

A GC döntése tehát megerősítette, hogy a szellemi tulajdoni bíróságok és adminisztratív szervezetek által széles körű bizonyítékok alapján végzett szigorú vizsgálattal kell számolni egy EU-védjegy megkülönböztetőképességével kapcsolatban.

B) A védjegylajstrom vizsgálatokor gyakran lehet találkozni olyan egyértelmű deskriptív – rendszerint valamilyen csekély stilizálás vagy jelentéktelen szókép miatt lajstromozott –

védjegyekkel, amelyeket más védjegyek elleni (gyakran eredményes) felszólalások alapjaként használtak fel.

Az ilyen „védjegyfajtákat” hosszú időn keresztül „tömegpusztító védjegyeknek” (Trademarks of Mass Destruction, TMD) nevezték, minthogy tévesen majdnem felülmúlhatatlan akadályt képeztek későbbi védjegyek elfogadása és lajstromozása ellen. Deszkriptív jellegük elméletileg nagyobb szerepet játszhatott, mert a korábbi védjegy disztinktív jellege egyike azoknak a tényezőknek, amelyeket figyelembe kell venni az összetévesztés valószínűségének megítélésakor.

Ezért kedvezőnek tekinthető a CJEU 2020. június 18-i döntése a C-702/18 P sz. ügyben, mert talán a deszkriptív védjegyek szerepének ismételt megfontolását jelzi, és mindenképpen vitát indíthat el, hogy a korábban benyújtott TMD-et elavultnak lehet-e tekinteni.

A *Bolton Cile España*, az ábrán bemutatott spanyol PRIMA szóvédjegy tulajdonosa felszólalást nyújtott be az EUIPO-nál benyújtott PRIMART védjegy 30. áruosztálybeli lajstromozása ellen.

Az EUIPO elutasította a felszólalást. Az EUIPO Negyedik Fellebbezési Tanácsa megváltoztatta az EUIPO döntését (ami azért tűnhet különösnek, mert ez a tanács arról híres, hogy korábbi gyenge védjegyek ellenére engedélyezni szokta a lajstromozást). Ezt a döntést elutasította a GC, kinyilvánítva, hogy elfogadhatatlanok a korábbi védjegy gyengeségére vonatkozó érvek, mert azokat első ízben a GC előtt terjesztették elő.

A bejelentő a CJEU-nál keresett jogorvoslatot, azzal érvelve, hogy a „prima” szó leíró/dicsérő jellegű (mert a legkitűnőbb minőség fogalmát idézi fel spanyolul is, amit különböző szótárak bizonyítanak). Ezt jól ismert ténynek kellett volna tekinteni, és a fellebbezési tanácsnak és a GC-nek saját kezdeményezéséből figyelembe kellett volna vennie. Így a bejelentő szerint ha figyelembe vették volna a PRIMA védjegy csekély megkülönböztető jellegét, a fellebbezési tanács és a GC eltérő következtetésre juthatott volna az összetévesztés valószínűségét illetően.

A CJEU megerősítette, hogy viszonylagos okokon alapuló eljárásokban az EUIPO-nak csupán a felek által szolgáltatott tények, bizonyítékok és érvek alapján kell döntenie. Mindazonáltal az EUIPO-nak figyelembe kell venni minden olyan tényt, amely a törvény helyes alkalmazását biztosítja – ideértve a korábbi jog megkülönböztetőképességének a megítélését – még akkor is, ha a felek ilyen érvet nem terjesztettek elő. Ezért a CJEU megállapította,

hogy a GC tévedett, amikor a PRIMART-ra vonatkozó érveket ilyen vonatkozásban megengedhetetlennek minősítette.

Érdekes az EUIPO-nak az az érvelése, hogy még ha a GC „elfogadhatónak és jól megalapozottnak nyilvánította is a korábbi védjegy gyenge megkülönböztető jellegére vonatkozó érveket, ez a körülmény nem befolyásolta volna a fellebbezés tárgyát képező ítéletben az összetévesztés valószínűségére vonatkozó következtetést”, olyan esetjogra hivatkozva, amely nem zárta ki az összetévesztés valószínűségét, amikor gyenge volt a korábbi védjegy megkülönböztetőképesége (ugyanaz az esetjog, amely a TDM miatt jött létre első helyen).

Ez alkalommal azonban a CJEU nem fogadta el az EUIPO állításait, és szokatlanul magvas, de egyértelmű megfogalmazásban kifejtette, hogy „amikor a korábbi védjegy és a lajstromoztatni kívánt jelzés egy olyan elemben egyezik, amely a szóban forgó áruk vonatkozásában gyenge megkülönböztetőképeséggel rendelkezik, az összetévesztés valószínűségének globális megítélése ... nem gyakran vezet olyan megállapításhoz, hogy létezik ilyen valószínűség”.

Bár a CJEU nem változtatta meg korábbi esetjogát, világos üzenetet küldött ezeknek a védjegyeknek az „értéktérő” a védjegy hivatalok és a bíróságok számára, és remélni lehet, hogy a gyenge védjegyek az EU védjegy törvény alapján nem lesznek TMD-ek az összetévesztési valószínűség jövőbeli mérlegelésekor.

C) A *GlaxoSmithKline* (Glaxo) kérelmet nyújtott be az EUIPO-nál a bordó szín (Pantone 2587C) védjegyként való lajstromozása iránt. A védjegyet a Glaxo asztma elleni inhalálókészülékének márkajelzéseként használta.

A bejelentést az EUIPO elutasította, és hasonló módon járt el az EUIPO fellebbezési tanácsa is. Ezután a Glaxo a GC-nél nyújtott be fellebbezést. A GC azonban szintén fenntartotta a korábbi döntéseket, mert megállapította, hogy nem áll a közönség érdekében színek monopolizálása, ha azokra védjegylajstromozást kérnek. A GC szerint a lajstromoztatni kívánt védjegy nélkülözte az „inherens megkülönböztetőképeséget”. Emellett a GC megállapította, hogy a Glaxo által szerzett megkülönböztetőképeség alátámasztására benyújtott bizonyítékok nem voltak elegendők annak alátámasztására, hogy a védjegy használat útján megkülönböztetőképeségre tett szert.

a) Inherens megkülönböztetőképeség

A GC elismerte egyrészt azt, hogy nem közérdek megakadályozni más kereskedőket, akik azonos típusú árukat vagy szolgáltatásokat adnak el, abban, hogy különleges színeket használjanak, másrészt a színeket és színekombinációkat nem fogják inherens megkülönböztetőképeséggel rendelkezőknek tekinteni, kivéve „kivételes körülmények esetén”.

Ennek fényében a GC megállapította, hogy a gyógyszeriparban, különösen az inhalálókészülékek vonatkozásában gyakran használnak színeket arra, hogy információt közöljenek ezeknek az áruknak a tulajdonságairól a nagyközönség számára. Ezért közérdekellenes len-

ne, ha egy szín hozzáférhetőségét más versenytársak számára korlátoznák, mert ez jogtalan versenyelőnyt eredményezhetne egy kereskedő számára.

A GC elutasította a Glaxónak azt az érvét, hogy a bíbor színt sajátos és emlékezetes jellege miatt választották, és mert más versenytárs nem használta. A GC rávilágított arra, hogy az újdonság és az eredetiség nem szükséges tényezők a megkülönböztető jelleg felméréséhez.

b) Szerzett megkülönböztetőképesség

Az EU védjegyrendeletének 7(3) cikke megengedi, hogy egy védjegyet lajstromozzanak annak ellenére, hogy nélküli az inherens megkülönböztető jelleg. Ez az eset csak akkor fordul elő, ha ki lehet mutatni, hogy a védjegy akkor tett szert megkülönböztetőképességre, amikor azokon az árukon vagy szolgáltatásokon alkalmazták, amelyekre a lajstromozást kérik, annak a használatnak eredményeként, amelyet a védjeggyel folytattak. Más szavakkal: a védjegy idővel nyert megkülönböztetőképességet.

A szerzett megkülönböztetőképesség bizonyítéka, amelyet a Glaxo ebben az ügyben előterjesztett, közvélemény-kutatási adatokból, orvosok és gyógyszerészek szociális sajtóban és weboldalakon megjelentetett bejegyzéseiből, valamint eladási adatokból állt. A GC megállapította, hogy a használat útján szerzett megkülönböztetőképességet az Európai Unióban és a végfelhasználók, vagyis páciensek szempontjából kell bizonyítani, nem pedig egészségügyi szakemberek szempontjából.

A GC a Glaxo által benyújtott bizonyítékokat számos okból nem találta kielégítőnek:

- Az egészségügyi szakemberek állításai a bíbor színre csak általánosságban utaltak, és nem hivatkoztak konkrétan a Pantone árnyalatra.
- Hirdetési anyagokat és eladási számokat csak másodlagos alátámasztó bizonyítéknak kell tekinteni a közvetlen bizonyíték (például közvélemény-kutatási eredmények) helyett.
- A Glaxo által végzett közvélemény-kutatási eredményeket a bíróság azért találta hiányosnak, mert nem voltak elég széles körűek a vizsgált tagállamok száma, a vizsgált személyek mennyisége, a bemutatott bíbor árnyalatok és a konkrét Pantone árnyalat összehasonlítása tekintetében

Míthogy a Glaxo által benyújtott bizonyítékok nem támasztották alá a szerzett megkülönböztetőképességet, a GC elutasította a fellebbezést.

Japán

2020. szeptember 10-én tartották a Japán Szabadalmi Hivatal és az ASEAN-tagországok szellemi tulajdoni hivatalai vezetőinek 10. különleges összejövetelét videokonferencia formájában. Ilyen összejöveteleket 2011. óta évenként tartottak, kivéve a 2020. évet, amikor a jelzett hivatalok vezetői már másodszor találkoztak a július 8-án tartott első összejövetelt követően.

Az ASEAN-tagországok egy 2016–2025-re kidolgozott ASEAN szellemi tulajdoni működési terv alapján végzik szellemi tulajdoni környezetük javítását. Ezt a tervet a Szellemi Tulajdoni Együtműködés ASEAN munkacsoportja dolgozta ki. A Japán Szabadalmi Hivatal és az ASEAN-tagországok szellemi tulajdoni hivatalainak vezetői a világjárvány miatt 2020. évi második találkozójukat is videokonferencián folytatták le annak érdekében, hogy tovább javítsák az együttműködést Japán és az ASEAN-tagországok között.

A 2020. szeptemberi találkozó megbeszélései az alábbi két fő témára összpontosultak:

- a szellemi tulajdon megfelelő védelmének fontossága az új koronavírus-járvány leküzdését szolgáló innováció elősegítése érdekében;
- Japán és az ASEAN-tagországok szakértőinek találkozóját lehet felhasználni az egyes országok szellemi tulajdoni rendszereinek javítására.

Továbbá az ASEAN-tagországok és Kelet-Ázsia Gazdasági Kutató Intézete egy közbenső jelentést adott ki újabb kutatásokról, amelyek elemezték, hogy milyen vizsgálati eredményeket lehetne kapni, ha a Japán Szabadalmi Hivatal vizsgálati kézikönyvében leírt, mesterséges intelligencia vonatkozású találmányok ügyeit az ASEAN-tagországok törvényei szerint vizsgálnák. Ennek a vizsgálatnak az a célja, hogy kiderüljön, hogyan végzik a mesterséges intelligencia vonatkozású találmányok vizsgálatát az ASEAN-országokban.

A közbenső jelentés tartalmát a japán és az ASEAN-tagállami szakértők 2020 végén tartott összejövetelén tárgyalták meg. Azt várják, hogy a mesterséges intelligencia vonatkozású találmányok szabadalmi vizsgálatára vonatkozó kézikönyveket az ASEAN-tagállamokban ki fogják egészíteni az ezen a szakértői találkozón folytatott viták alapján.

A japán hivatal stratégiát ismertetett arról, hogy hogyan kell tovább javítani a kölcsönös együttműködést közte és az ASEAN-tagországok szellemi tulajdoni hivatalai között legfelső szintű összejövetelek és szakértői találkozók útján, valamint hatékonyan előmozdítani és fejleszteni az ASEAN-tagországokban a szellemi tulajdoni rendszereket.

Ennek megfelelően lehetőség volt, illetve van arra, hogy 2021-ben és a következő években a Japán Szabadalmi Hivatal és az ASEAN-tagországok szellemi tulajdoni hivatalainak vezetői évente két különleges összejövetelt tartsanak, miként az előző évben is.

Kanada

A) A *Choueifaty v. Canada (Attorney General)*-ügyben 2020. augusztus 21-én a Kanadai Szövetségi Bíróság (Federal Court of Canada, FC) jelentős döntést hozott, amelyben elutasította a Kanadai Szellemi Tulajdoni Hivatal (Canadian Intellectual Property Office, CIPO) által alkalmazott vizsgálat módját számítógéppel megvalósított találmányok esetében. A Choueifaty-döntés jelentős hatást gyakorolhat arra a módra, ahogy a CIPO megítéli a szabadalmazható tárgyat, és fontos következményekkel jár a diagnosztikai módszerek szabadalmazhatóságának megítélésével kapcsolatban.

A CIPO a „probléma-megoldás megközelítést” alkalmazza a szabadalmi igénypontok lényeges elemeinek meghatározására. Ez a megközelítés magában foglalja:

1. a szabadalmi bejelentésben kinyilvánított probléma azonosítását, és
2. egy igénypont lényeges elemeiként olyan elemeket értelmezését, amelyek „szükségek egy azonosított probléma kinyilvánított megoldásának eléréséhez”.

Ez a megközelítés különösen nehéz olyan bejelentők számára, akik számítógéppel megvalósított találmányokra kívánnak szabadalmat szerezni, mert lehetővé teszi, hogy a CIPO az igénypontokban nem fontosakként figyelmen kívül hagyjon számítógépelemeket azon az alapon, hogy azok „nem szükségesek” egy konkrét megoldás eléréséhez. A számítógépelemek nélkül az ilyen találmányokat gyakran elutasítják nem szabadalmazhatóként, mert az igénypontok megmaradó elemei nélkülözik a fizikai jelleget.

Bejelentésének elutasítása ellen a *Choueifaty* az FC-nél nyújtott be fellebbezést. Az megállapította, hogy a „probléma-megoldás megközelítés” ellentétes a célszerű igénypontoszerkesztéssel, amit a kanadai törvény megkíván, miként ez ki van fejtve a legfelsőbb bíróság (Supreme Court of Canada, SC) döntéseiben (lásd a *Free World Trust v. Électro Santé Inc*-döntést és a *Whirlpool Corp v Camco Inc*-döntést), amelyek megállapítják, hogy bár a CIPO „azt állítja, hogy a szabadalmi igénypontokat célszerű módon kell megszerkeszteni, a szabadalmi elővizsgálókat nem utasítja arra, hogy kövessék a *Free World Trust*- és a *Whirlpool*-döntést”.

Az FC arra utasította a CIPO-t, hogy a megfelelő célszerű igénypontoszerkesztési próbát alkalmazza, amely a *Free World Trust*-döntésben és a *Whirlpool*-döntésben van ismertetve.

Röviden: a megfelelő célszerű igénypontoszerkesztés magában foglalja a fontosság feltételezését, aminek következtében minden igényelt elemről feltételezik, hogy lényeges, kivéve azt az esetet, amikor az alábbi két kérdés közül mindkettőt teljesíti, és ez megerősíti azt a megállapítást, hogy az igénypontelem nem lényeges.

1. Egy gyakorlott olvasó számára kézenfekvő lenne, hogy egy konkrét elem változtatása nem befolyásolná azt a módot, ahogyan a találmány működik? Ha az elem módosítása vagy helyettesítése megváltoztatja a találmány működési módját, akkor ez az elem lényeges.
2. Figyelembe véve a pontos igénypontoszövegezést, a feltalálónak az a szándéka, hogy az elem lényeges legyen? Igenlő esetben ez az elem lényeges.

Az FC hangsúlyozta, hogy *mindkét ágat ki kell elégíteni* a lényegesség megállapításakor. A CIPO által használt „probléma-megoldás megközelítés” csak azt veszi figyelembe, hogy egy szakember megértené-e, hogy egy konkrét igénypontelemet változtatni (vagy elhagyni) lehetne a találmány működési módjának befolyásolása nélkül (lásd a fenti 1. kérdést), figyelmen kívül hagyva a feltaláló szándékát (lásd a fenti 2. kérdést). Ezt tenni helytelen volt, és hasonló ahhoz, amikor az SC által a *Free World Trust*-döntésben elutasított „a találmány lényege” megközelítést használják.

A CIPO 2013-ban fogadta el a „probléma-megoldás megközelítést” az igénypontoszerkesztésben. Azóta számos szabadalmi bejelentést (különösen számítógéppel megvalósított találmányokra irányuló bejelentéseket) utasítottak el nem szabadalmazhatóként, mert a CIPO ezt a megközelítést használta ahhoz, hogy bizonyos igénypontelemeket nem-lényegesnek tekintsen.

Az FC most elutasította a CIPO megközelítését, és hangsúlyozta annak fontosságát, hogy a feltaláló szándéka megfelelően célszerű igénypontoszerkesztés legyen. Ez megnyitotta az utat a számítógép alkalmazásán alapuló találmányok szabadalmazása felé, és egyúttal a CIPO számára sokkal nehezebbé tette, hogy nem lényegesként elutasítson világosan előadott igénypontelemeket.

Az igazságügy-miniszter 30 napon belül fellebbezhet a döntés ellen a Szövetségi Fellebbezési Bíróságnál (Federal Court of Appeal, FCA). Az FC ezen jelenlegi döntésére tekintettel azonban a bejelentőknek a következő lehetőségeket kell megfontolniuk:

1. A tárgy szabadalmazhatóságának hiánya miatt ejtett bejelentések újbóli érvénybe helyezése. Egy bejelentést általában az ejtés időpontjától számított 12 hónapon belül lehet újból érvénybe helyezni.
2. A Szabadalmi Fellebbezési Tanács (Patent Appeal Board) által a ChouEIFaty előtt hozott bármilyen kedvezőtlen döntés megfellebbezése, ha ezt a döntést a tárgy szabadalmazhatóságának hiánya miatt hozták. A döntéseket az FC-nél az elutasító végzés keltétől számított hat hónapon belül lehet megfellebbezni.

B) a) Bevezetés

Az FC 2017. évi két döntésében elrendelte, hogy a *Nova Chemicals Corporation* (Nova) fizessen a *Dow Chemical Company*-nak (Dow) kártérítést annak következtében, hogy bitorolta a Dow új polietilén-elegyekre vonatkozó szabadalmát.

A Nova e döntés ellen az FCA-nál nyújtott be fellebbezést. *Stratas* bíró a többség nevében megerősítette az alább ismertetendő döntést, teljes mértékben elutasítva a Nova fellebbezését, amely lényegileg az alábbi tényekre vonatkozott:

- elvek, amelyek alapján számítani kell egy felperes számára fizetendő kártérítés összegét a bitorló haszna fejében;
- „ugródeszkahaszon” a szabadalom lejárta utáni eladásokért; és
- a kártérítési összeg kanadai dollárrá való átalakításának időpontja.

A felelősségi szakaszban, amely 2010-ben kezdődött, az FC megállapította, hogy a Nova SURPASS polimerjei bitorolták a Dow 2 160 705 sz. (’705-ös) kanadai szabadalmát, amely megtartotta érvényességét. A polimerek polietilén-kompozíciók voltak, amelyeket csomagolási célokra használtak, ideértve a nagy igénybevételre tervezett raklapbevonatokat és az ételmszer-csomagolást. A Dow az ilyen kompozíciókat ELITE néven forgalmazza.

A bitorlás megállapításának eredményeként az FC kárpótlási javaslatokat tett a Dow-nak, ideértve:

- választás kártérítés és haszonszámítás között;
- észszerű kárpótlás a bitorlásért, amely a '705-ös szabadalom publikálása és engedélyezése közötti időben történt;
- kamatok és
- költségek.

Ezt követően a Dow a Nova haszna alapján kért kártérítést.

b) Az FC döntése a jóvátételekről

Az eljárás számszerűsítő szakaszában az FC elrendelte, hogy a Nova fizesse vissza hasznát és egyéb összegeket közelítőleg 650 millió kanadai dollár összegben a Dow szabadalmának bitorlásáért. Ez volt a Kanadában bitorlásért eddig megítélt legmagasabb összeg. A Nova az FCA-nál nyújtott be fellebbezést, amelyről a bíróság 2020. szeptember 18-án hozott döntést.

c) Az FCA döntése

Az FCA fenntartotta az FC döntését a bitorlásról. A Novától megtagadták a fellebbezés lehetőségét Kanada Legfelsőbb Bíróságához.

Az FCA döntése azoknak az elveknek az összefoglalásával kezdődik, amelyek alapján kiszámítják a szabadalombitorlás hasznát. Ellentétben a kártalanító kártérítéssel, amelynek célja a felperest visszahelyezni abba a helyzetbe, amelyben lenne, ha nem történt volna bitorlás, a haszon kiszámításának célja nem a kártalanítás a jogsérelemért, hanem azoknak az előnyöknek a megszüntetése, amelyekre a kártevő a bitorlás eredményeként tett szert. A haszonról való elszámolás elsődleges célja:

- az alperest arra kényszeríteni, hogy visszaszolgáltassa a bitorló magatartásból származó valamennyi hasznát; és
- a lehetséges bitorlók elrettentése arra való figyelmeztetéssel, hogy legjobban teszik, ha nagy ívben kerülnek mások szabadalmi kizárólagossági jogait, és ehelyett idejüket hasznosan, törvényes cselekvéssel töltik.

A haszonnal való elszámolásnak kényes vonalon kell haladnia a bitorlástól való elrettenés és a büntető jelleg elkerülése között. Ennek alapján a bíróságok két alapszabályt dolgoztak ki a haszonnal való elszámoltatásnál:

- csak a tényleges hasznot, vagyis a tényleges bevételből levonva a tényleges költségeket, fizettetik vissza; és
- csupán a szabadalombitorlásból származó hasznot fizettetik vissza.

A fellebbezésében a Nova azzal érvelt, hogy hasznának egy része, amelyet a bitorló eladásokból nyert, nem csupán a szabadalmazott találmánynak volt tulajdonítható, hanem az általa használt etilénhez kapcsolódott, ezért a haszonnak ezt a részét nem lenne méltányos visszafizettetni.

Az FCA egyetértett az FC azon megállapításával, hogy a Nova állított piaci etilénára elméleti volt, amelyet a Nova nem fizetett meg. Ennek az érvek az elismerése a Novát és másokat is bitorlásra ösztönözne.

A Nova második érve az volt, hogy az etilént a piaci árnál lényegesen olcsóbban tudta előállítani. Ezért az ilyen haszon okozatilag nem tulajdonítható a szabadalomnak.

Az FCA ezt az érvet is elutasította arra hivatkozva, hogy ez az előny csak a bitorlás révén volt érvényesíthető.

Az FC bírja arra következtetett, hogy a szabadalom bitorlása a Novának ugródeszkrét biztosított a piachoz a szabadalom lejártá után, aminek következtében a Nova folytatta a haszonszerzést bitorló tevékenységéből a '705-ös szabadalom oltalmi idejének lejártá után is. Az FC szerint ha a Nova várt volna a piacra lépéssel a Dow szabadalmának lejártáig, időt nyert volna ahhoz, hogy a bitorló termékek eladásának ugyanarra a szintjére juthasson, mint amelyet a valós világban élvezett a szabadalom lejártakor, és ezért a Nova lejárt utáni hasznának azt a részét, amely a Nova lejárt előtti bitorló tevékenységéből származik, be kell vonni a hasznok kiszámításába. Az ugródeszka-hasznok közelítőleg a lejárt utáni 20 hónapra vonatkoztak.

A Nova fellebbezésében azzal érvelt, hogy az ugródeszka-hasznok a törvény szerint nem vehetők tekintetbe. Az FCA elutasította ezt az érvet, megállapítva, hogy az ilyen típusú haszon nem volt több, mint a Nova bitorló tevékenységéből származó, másmilyen típusú törvénytelen nyereség.

A haszonszámításnak többféle módja van:

- a hozadéki költségtérítés, és
- a teljes költség szerinti (vagy abszorpciós) megközelítés, amely szerint az elvonandó hasznokat az alkalmazható jövedelmek képezik, levonva lényegileg minden olyan alkalmazható költséget, amelyet az alperes általános üzleti költségeinek alapjával arányosan számítanak.

A Nova fellebbezési ellenkérelmet nyújtott be az FCA által alkalmazott, teljes költség szerinti megközelítés ellen. Az FCA elutasította ezt a fellebbezést, megállapítva, hogy a teljes költség alapulvétele elvszerű és egészséges.

Az FCA foglalkozott a pénzváltás időpontjával is. Bár a Nova haszna a bitorló SURPASS termékekből többnyire amerikai dollárt eredményezett, a devizatörvény szerint egy bírósági ítéletben kanadai dollárt kell feltüntetni. Az FC arra következtetett, hogy a tények alapján, figyelembe véve azt is, hogy a Nova amerikai dollárban kapta meg a hasznát, az árfolyamváltást a bírósági döntés időpontjában kell elvégezni. Ez ellen a Nova fellebbezett, azzal érvelve, hogy hasznát abban az időpontban kell kanadai dollárrá átváltani, amikor a pénzeket átutalták számára. Az FCA megerősítette az FC álláspontját, hozzátéve, hogy az ügy sajátos körülményei alapján is ez az egyetlen helyes megoldás.

Kína

A Guangzhou-i Szellemi Tulajdoni Bíróság 2020. május 6-án jóváhagyta a Guangzhou-i Népbíróság elsőfokú döntését, elutasítva egy párhuzamosan importált termékek miatti védjegybitorlási keresetet.

A fellebbezési bíróság a következőket állapította meg:

- Az állítólag bitorló termékek a német OBO vállalat által előállított eredeti termékek voltak. A párhuzamos import ellenére az ilyen termékek vizuális megjelenése, termékjellemzői és minősége nem mutattak lényeges különbséget a kínai piacon engedéllyel forgalmazott termékekhez viszonyítva.
- Kínában nincs törvényes rendelet, amely tiltaná a párhuzamos importot. Változtatás nélkül az állítólagos bitorló termékek nem ártottak sem a védjegy garanciát nyújtó funkciójának, sem a termékek minőségének. Ennek következtében nem lehetett védjegybitorlást megállapítani.

Ez a döntés megerősíti azt a bírósági gyakorlatot, amely szerint Kínában nem törvénytelen nem hamisított áruk importja a védjegytulajdonos kimondott engedélye nélkül, feltéve, hogy az importált áruk megfelelnek a Kínában kötelező igazolási követelményeknek, és az importáló semmiképpen nem módosítja az importált terméket.

Lengyelország

A lengyel szakemberek régóta várnak különleges szellemi tulajdoni bíróságok létrehozására. Ez a kívánság 2020. július 1-jén teljesült, mert ezen a napon Lengyelországban négy területi bíróságon (Varsóban, Poznanban, Gdanskban és Lublinban) különleges szellemi-tulajdon-jogi bírósági tanácsot, továbbá két városban, Varsóban és Poznanban másodfokú fellebbezési tanácsot hoztak létre.

Korábban a Lengyel Szabadalmi Hivatal kizárólagos hatáskörébe tartozott minden iparjogvédelmi ügy, kivéve az európai unós védjegy- és ipariminta-megsemmisítési ügyeket, amelyeket korábban a Varsói Kerületi Bíróság intézett.

Az új bíróságok hatáskörrel rendelkeznek eljárni szabadalmak, védjegyek, minták, szerzői jogok, kereskedelmi titkok és a tisztességtelen versenyt tiltó jogszabályok körébe tartozó ügyekben. A Varsói Szellemittulajdon-jogi Bíróság kizárólagos hatáskörrel bír minden műszaki ügyben, amelyek közül a legfontosabbak a szabadalmi perek.

A négy új bíróság hatáskörébe tartoznak az európai uniós védjegyügyek és a közösségiminta-ügyek, amelyek az új bíróság között oszlanak meg.

A reform fontos új eljárásokat vezetett be. Különleges rendszabályok biztosítják a szellemittulajdon-jogok érvényesítéséhez szükséges bizonyítást és információátadást.

Új rendelkezés, hogy az állítólagos bitorlónak joga van ellenintézkedésként kérni a felperes védjegyének vagy mintájának törlését, és olyan nyilatkozatot tenni, hogy nem bitorol.

A reform szabályozza a szellemi tulajdon-jogi bíróságok és a Lengyel Szabadalmi Hivatal együttműködését, különösen az információcserét.

A reform által bevezetett új intézkedés, hogy egy felet egy szellemi tulajdonra vonatkozó bírósági eljárásban hivatásos jogásznak kell képviselnie. Ez a rendelkezés nem vonatkozik az olyan ügyekre, ahol a vita értéke nem haladja meg a 20 000 PLN-t (kb. 5000 EUR), különösen, ha az ügy nem bonyolult.

A szellemi tulajdon-jogi bíróság létrehozása valószínűleg növelni fogja a szellemi tulajdon-jogi ügyek biztonsági szintjét.

Itt érdemes megjegyezni, hogy lengyel szakmai körökben vita folyik kisebb értékű ügyek online platformon történő megoldásáról, mert nő az igény a szellemi tulajdon-jogi viták alternatív megoldásai iránt. A Lengyel Szabadalmi Hivatal 2019-ben közös programot indított a Szellemi Tulajdon Világszervezetével (World Intellectual Property Organization, WIPO) arról, hogy a WIPO a Lengyel Szabadalmi Hivatalnál folyó védjegyfelszólalási eljárásokban közvetítői (mediatori) szolgáltatást nyújthasson.

Németország

A) A Szövetségi Legfelsőbb Bíróság (Bundesgerichtshof, BGH) 2020. május 5-én hozott döntést a *Sisvel v. Haier*-ügyben, amely az első FRAND-vonatkozású eset azóta, hogy a CJEU 2015-ben a *Huawei v. ZTE*-ügyben fontos döntést hozott. Bár a BGH a *Sisvel* javára döntött, és ezzel hatálytalanította a Düsseldorf Fellebbezési Bíróság döntését, nem közölte ítéletének indokolását. Most azonban ezt részletesen közölte a felekkel, és a teljes indokolás világos útmutatást tartalmaz régóta vitatott sok döntéshez a szabványok szempontjából elengedhetetlen szabadalmak (standard essential patents, SEPs) technológiai licenctárgyalásaival kapcsolatban.

A bíróság által tárgyalat kulcselemek egyike a technológia megvalósításához szükséges kötelezettségvállalás azon szintje volt, amelyet licencvétel szempontjából „hajlandónak” kell tekinteni. A bíróság foglalkozott a sok megvalósító által alkalmazott időhúzási stratégiával, amelyet a jelen ügyben a Haier is alkalmazott. A bíróság rámutatott, hogy a megvalósítónak tevélegesen részt kell vállalnia a licenctárgyalásokban a licenc elnyerésének egyértelmű, határozott és feltétel nélküli szándékával. Csupán említeni nem elég a „hajlandóságot” az elkötelezettség valódi bizonyítéka nélkül. Még inkább ez a helyzet, ha a megvalósító hónapokon keresztül nem reagál a hozzá intézett licencajánlatra.

Összhangban a többek között az Európai Bizottság által publikált korábbi megállapításokkal és irányelvekkel, a bíróság elismeri, hogy a portfólióra vonatkozó licencajánlatok – vagy egyéb olyan ajánlatok, amelyek a megvalósító által szükségesnek tartott számos SEP-re vonatkoznak – pozitív hatásúak, és nem ütköznek trösztellenes szabályokba. A szabadalomtulajdonos nem köteles licencet adni egy az ajánlatához viszonyítva kisebb SEP-alcsoportra; az ilyen ajánlatok csupán a megvalósító saját érdekeit szolgálják azzal, hogy hatékony hoz-

záférést tesznek lehetővé egy nagyobb szakportfólióhoz. Ilyen vonatkozásban a bíróság megerősíti továbbá, hogy a világméretű licenciák szokásosak és gyakorlatilag elfogadottak.

A SEP tulajdonosának jeleznie kell a megvalósító számára, hogy egy szabadalmat hogyan bitorolnak. A bíróság egyértelművé tette, hogy a megvalósító nem támaszthat túlzott igényeket részletes műszaki magyarázatok iránt, és ezt nem használhatja időhúzási taktikaként, csupán állítva, hogy érdekelt az alkotó megállapodásában. A bíróság szerint a megvalósítónak közölnie kell, hogy mi a véleménye egy szabadalomtulajdonos szabadalmainak állítólagos bitorlásáról, és nem állíthatja egyszerűen azt, hogy a fogadó oldalon van. Amikor a megvalósító saját maga nem képes a helyzet felmérésére, külső szakértő támogatását kell igénybe vennie. Nem jelent melegséget, ha ehhez nincsenek belső anyagi forrásai.

A szabadalomtulajdonosok nem kötelesek azonos feltételeket ajánlani valamilyen egységes tarifaként valamennyi megvalósító számára. A bíróság nem hagy kétséget afelől, hogy nincs a szabadalomtulajdonos FRAND-kötelezettségéből származó ilyen kötelesség. Már az Európai Bizottság is elismerte, hogy az ilyen nyilatkozatok annak garantálására szolgálnak, hogy valamennyi megvalósító hozzáférhet egy adott szabványosított technológiához, feltéve, hogy FRAND-feltételek mellett készek licencdíjat fizetni.

A licencadás szabványokhoz elengedhetetlen szabadalmakra hátrányos megkülönböztéstől mentes ajánlatot kíván a lehetséges licencvevő számára. A bíróság azonban elismeri, hogy a szabadalmi licencszerződés szilárdan a valóság talaján áll; egy szabadalomtulajdonos által korábban kötött licencszerződések nem mindegyike szolgál mintaként az azonos szabadalmakra vonatkozó következő licencajánlat számára. Egy már megkötött licencszerződés, amely „a legjobb, amit egy szabadalomtulajdonos megszerezhet” sajátos körülmények között, nem köti a szabadalomtulajdonost a jövőbeli esetekben. A feltételek különbözhetnek, amennyiben a licencvevők versenye nem torzul hasonló feltételek mellett.

B) Egy ismert svájci csokoládégyáros évek óta próbál védjegyoltalmat szerezni Németországban arany hűsvéti nyulára, mostanáig eredmény nélkül. Minthogy egy 3D védjegyre vonatkozó lajstromozási kérelmét már évekkal ezelőtt elutasították, most a Münchener Kerületi Fellebbezési Bíróság 2020. július 30-i ítéletében az absztrakt színvédjegy oltalmát is megtagadta arany színre.

A svájci csokoládégyáros az elsőfokú bíróságon (Münchener Kerületi Bíróság) azzal érvelt, hogy a csokoládényúl arany színe sok éven át tartó széles körű hirdetés és használat révén olyan mértékben ismertté vált, hogy a színt általánosan a svájci csokoládékészítővel és annak vállalatával hozzák kapcsolatba. Az elsőfokú bíróság egyetértett ezzel az érveléssel, és az arany szín „CIELAB 86.17, I.56, 41.82” színárnyalatát az elért forgalmi eredményesség alapján ún. használati védjegyként ismerte el.

Az alperes, akit a svájci csokoládégyáros arany csokoládényulak forgalmazása miatt vont perbe, az elsőfokú ítélet ellen fellebbezést nyújtott be a Münchener Kerületi Fellebbezési Bíróságnak.

róságnál. Az alperes nézete szerint a csokoládényúl számára igényelt arany szín nem védhető védjegyként.

A bíróság helyt adott a fellebbezésnek, véleménye szerint absztrakt színvédjegyek is igénybe vehetők forgalmi érvényességgel védjegyjogi oltalmat nyújtó használati védjegyekként, a csokoládényúl arany színárnyalata azonban ezt a forgalmi érvényességet nem szerezte meg. Abból a forgalmi szakvéleményből sem derült ki semmi más, amelyet a svájci csokoládégyártó az elsőfokú bíróságnál nyújtott be érveinek alátámasztására.

A bíróság kifejtette, hogy mostanáig absztrakt színvédjegyek forgalmi érvényesítését csak akkor fogadták el, ha a vállalat bizonyos színeket mint a vállalat „házi színét” használta különböző árukkal és szolgáltatásokkal kapcsolatban. A svájci csokoládégyártó azonban az arany színárnyalatot csupán a jelenlegi formában ismert „aranynyúl” esetében használta. Ezért a forgalom az arany színárnyalatot csak akkor kötné össze a felperes vállalati eredetével, ha az kapcsolatban lenne a jelen formájában ismert arany színű nyúllal. A bíróság nézete szerint azonban az arany színárnyalat önmagában általában nem tekinthető eredetjelzőnek, mert a felperes nem forgalmaz saját maga által előállított más csokoládényulakat is ugyanebben a színárnyalatban, hanem csupán alakjában jellemző „aranynyulakat”. Ebben rejlik a lényeges különbség egyéb absztrakt színárnyalatokhoz viszonyítva, mint amilyenek a Sparkassen-Rot (takarékpénztár-piros, a német Sparkassen bank védjegye) vagy a Nivea-Blau (Nivea-kék), amelyeket különböző termékekkel kapcsolatban használnak.

C) a) Az ügy háttere

A *Gilead TRUVADA* nevű HIV-gyógyszerére vonatkozó kiegészítő oltalmi tanúsítványát (Supplementary Protection Certificate, SPC) 2020. szeptember 22-én megsemmisítették. A BGH ítélete fenntartja a Szövetségi Szabadalmi Bíróság (Bundespatentgericht, BPG) 2018. évi döntését, amely első fokon megsemmisítette az SPC-t. A BGH döntése összhangban van a CJEU ítéletével, amelyet az Egyesült Királyságban egy párhuzamos eljárásban a német SPC-nek megfelelő SPC-ügyben hozzá felterjesztett kérdésre 2018. július 25-én a *Teva UK Ltd v. Gilead Sciences Inc.*-ügyben hozott. A német ügy idei fejleménye nem meglepő, mert a BPG már figyelembe vette a CJEU 2018. évi ítéletét. A BGH döntése az Egyesült Királyság Fellebbezési Bíróságának végső döntésével is összhangban van, ami ismét azt bizonyítja, hogy a különböző európai törvények alkalmazása – vitatható különbségeik ellenére is – végül hasonló. Az alábbiakban a német ügyet részletesebben ismertetjük.

b) Az SPC összetétele

A TRUVADA jóváhagyott gyógyszer a HIV-fertőzés kezelésére és megelőzésére felnőttekben és gyermekekben. Ez a kombinációs gyógyszer két hatóanyagot tartalmaz, amelyek egyesített hatást fejtenek ki ennél a kezelésnél: ezek a tenofovir-disoproxil és az emtricitabin. A gyógyszer 2005-ben kapott forgalmazási engedélyt. A Gilead Németországban egy SPC-t is kapott rá 2005-ben. Ennek az SPC-nek az érvényességét alátámasztó „egyéb gyógyászati

hatóanyagok” kifejezés mindazonáltal elegendő funkcionális formula ahhoz, hogy fedje a második hatóanyagot, az emtricitabint. Az SPC-rendelet 3(a) cikke szerinti követelményt elvileg akkor is ki lehet elégíteni, ha a konkrét kombináció nincs ugyan kimondottan említve az alapszabadalomban, de a szabadalom egy olyan funkcionális képletet tartalmaz, amely fedi az emtricitabin hatóanyagot. Ehhez azonban még arra is szükség lenne, hogy az igénypontok közvetve, de szükségszerűen és sajátosan vonatkozzanak a kérdéses hatóanyagra (lásd a CJEU Harmadik Tanácsának 2013. december 12-i ítéletét az *Eli Lilly and Company*-ügyben).

A jogi kérdés az volt, hogy a szabadalmi igénypontok milyen körülmények között elégítik ki ténylegesen a kérdéses konkrét kombináció által megkívánt viszonyt.

c) A BPG döntése

Első fokon a BPG megállapította, hogy csak akkor állna fenn egy szükséges és konkrét viszony az emtricitabinhoz, ha a funkcionális leírás kizárná, hogy egyéb olyan hatóanyagok, amelyek nem rendelkeznek a sajátos gyógyászati tulajdonságokkal, olvashatók legyenek a funkcionális leírásban.

Ennek a próbának az alkalmazása alapján a BPG arra következtetett, hogy nem ez volt az eset az SPC alapját képező szabadalom esetében, és ezért érvénytelenítette az SPC-t. A BPG döntése megjegyzi, hogy a bíróság látta, miszerint a CJEU ítélete, amelyet az elsőfokú meghallgatás után, de a BGH döntésének bejelentése előtt hoztak, érvényesítette az ő jogi véleményét.

A BPG előzetes véleménye alapján a Münchener Kerületi Bíróság már a Gilead hét ideiglenes intézkedésre vonatkozó kérelmét utasította el 2017. augusztusban, amelyeket számos generikus vállalat ellen nyújtott be.

d) A CJEU ítélete

A CJEU hatáskörrel rendelkezik ahhoz, hogy előzetes döntéseket hozzon az SPC-rendelet értelmezésével kapcsolatban. Minthogy az SPC egy gazdasági szempontból fontos és gyakran megtámadott szellemi tulajdon-jog, az SPC-rendelet értelmezésére vonatkozó kérdéseket gyakran utalnak a CJEU elé. 2018-ban a CJEU egy olyan ügyben döntött, amelyet England & Wales Felsőbírósága utalt hozzá a párhuzamos angol SPC-ügyben, egy érvényben levő alapszabadalom általi termékoltalom követelményével kapcsolatban, tisztázást kérve számos tagállam eltérő döntései miatt. Az UK-beli párhuzamos SPC érvényességét ilyen vonatkozásban megtámadták. Jogi egység céljából és annak érdekében, hogy összekapcsolják a kizárólagosság további időszakának célját az alapszabadalom lejártakor az ugyanazon szabadalom által nyújtott oltalom mértékének korlátozásával, a CJEU-nak tisztáznia kellett a vonatkozó szabványt.

A CJEU a fenti jogi kérdéssel kapcsolatban megállapította, hogy az alapszabadalom általi oltalom fennáll, ha egyik igénypontja szükségszerűen és sajátosan erre a kombinációra utal.

A CJEU egy kétágú próbát alapozott meg, amely szerint az igénypontok szükségszerű és konkrét viszonyt hoznak létre, ha

- (1) ezeknek az alkotórészeknek a kombinációja, ennek a szabadalomnak a leírása és rajzai fényében, az ezen szabadalom által védett találmány oltalmi köre alá esik, és
- (2) ezeknek a hatóanyagoknak mindegyike kifejezetten azonosítható az ezen szabadalom által kinyilvánított valamennyi információ fényében.

Mindkét ágat egy szakember nézőpontjából és az alapszabadalom benyújtási vagy elsőbbségi időpontja szerinti technika állása alapján kell megítélni.

A CJEU által nyújtott iránymutatás alapján a tagállamoknak kell meghatározniuk, hogy az SPC-rendelet 3(a) cikke szerinti kétágú próba kielégítést nyer-e. Nem esik a CJEU hatásköre alá a tagállamok szabadalmi törvénye és az Európai Szabadalmi Egyezmény 69. cikkének értelmezésére vonatkozó jegyzőkönyv első bekezdése. A CJEU azonban megjegyezte, hogy a TRUVADA védjegy esetében a próba első ágát nem találta teljesítettnek. Az 1996. évi elsőbbségi időpontú alapszabadalom nem tartalmaz semmiféle információt a két hatóanyag HIV-kezelésre vonatkozó együttes alkalmazásáról. A CJEU tisztázta, hogy a próbát az illetékes bíróságnak, vagyis England & Wales Felsőbíróságának kell alkalmaznia. Ez a bíróság 2018. szeptember 18-i döntésében arra a következtetésre jutott, hogy a kétágú próbát nem teljesítették. Ezt megerősítette az Egyesült Királyság Fellebbezési Bíróságának 2019. december 19-i döntése.

e) A BGH döntése

A BGH most a CJEU ítéletére támaszkodva szintén érvénytelenítette az SPC-t, miközben egyidejűleg megerősítette a BPG döntését.

Az SPC oltalmi ideje 2020. augusztusban járt le. A BGH döntése *ex tunc* megerősítette az SPC érvénytelenítését.

A CJEU kétágú próbájának alkalmazásával a német és az angol bíróságok a nemzeti szabadalmi törvények különbségei ellenére hasonló következtetésekre jutottak. Ez egyértelmű iránymutatást nyújt a gyógyszergyártó vállalatok számára egész Európában, ami fontosnak tekinthető az SPC-rendelet gyakorlati alkalmazásakor.

D) A védjegy törvény korszerűsítése, amit 2019-ben főleg az Európai Unió tagállamai végeztek, kikövezte az utat új és innovatív, praktikus nem ábrázolható védjegyek elfogadásához. A nem hagyományos „másféle” védjegyek felbukkanása lehetőséget nyújt a vállalat-azonosság nagymértékű befolyásolására. Az alább ismertetett ügy jó példa nemzeti szinten egy „másféle védjegyre”, amely nem szóvédjegy, ábrás védjegy, háromdimenziós védjegy, helyzeti védjegy, hangvédjegy vagy illatvédjegy.

A Német Szabadalmi és Védjegy hivatal 2020. március 31-én lajstromozott egy nem hagyományos „másféle védjegyet” árukra a 12. áruosztályban és szolgáltatásokra a 35. és 39. áruosztályban.

A lajstromozás által fedett áruk a következők:

12. áruosztály: járművek, különösen lakókocsik, készülékek a mozgatáshoz földön, levegőben vagy vízben;

35. áruosztály: szolgáltatások lakókocsikkal kapcsolatban;

39. áruosztály: lakókocsik és utánfutók kölcsönzése.

A védjegy leírása a következő: „A védjegy piros cipők használatából áll, amelyeket a védjegytulajdonos alkalmazottai járművekkel, különösen lakókocsikkal és utánfutókkal kapcsolatban végzett eladási, kölcsönszerződési és tanácsadási tárgyalások alatt viselnek.”

A DPMA nem kifogásolta a lajstromoztatni kívánt védjegyet, és nem kívánt semmiféle bizonyítékot szerzett megkülönböztetőképességre. Ez érdekes jelzése annak, hogy a DPMA az ilyen típusú védjegyek lajstromozásával megerősíti készségét a korszerű üzlet követelményeinek kielégítésére. Sokan azt várták volna, hogy a DPMA szigorúbban kezeli az ügyet, így például azt követeli, hogy egyértelműen határozzák meg a konkrét piros színt, vagy hogy egy bizonyos típusú cipőre korlátozzák a bejelentést. Az ilyen irányzat hiánya némileg meglepő, mert az EUIPO eredetileg azt gondolta, hogy üzleti körökben sokkal nagyobb érdeklődés fog mutatkozni „másféle védjegyek” iránt. Természetesen nem könnyű úttörőnek lenni ezen a téren, még ha az EUIPO előkészítő dokumentumai jelezték is, hogy az ilyen típusú új megközelítést melegen üdvözlőnek, és észszerűek lennének az eredményes lajstromozás esélyei.

A „másféle védjegy” kategóriába tartozó német védjegy lajstromozása egy kreatív módját mutatja annak, hogy a tevékeny védjegytulajdonos hogyan tudja lakókocsik eladását és kölcsönzését népszerűsíteni azzal, hogy alkalmazottai piros cipőik révén azonosíthatók, amelyeket az üzleti órák alatt az eladási helyszíneken és az üzleti vásárokon viselnek.

Ez azonban felveti azt a kérdést, hogy itt hogyan valósul meg egy védjegy legfontosabb funkciója, vagyis az áruk és szolgáltatások eredetének jelzése. Hol lehet meghúzni a határt harmadik felek általi bitorló használat esetén? Ezen a ponton hasznos lehet emlékeztetni arra az iránymutatásra, amelyet a „BMW-ügy” (C-63/97) szolgáltat, amelyben egy védjegytulajdonos nem volt jogosult egy harmadik félnek megtiltani védjegye használatát abból a célból, hogy a közönséget tájékoztassa a védjegy által fedett áruk javítását és karbantartását végző tevékenységéről. Egy harmadik fél nem használhatja a védjegyet olyan módon, amely által olyan benyomást kelt, hogy kereskedelmi kapcsolat áll fenn a harmadik fél vállalata és a védjegytulajdonos elosztóhálózata között.

Összegezve megállapítható, hogy a másféle védjegy németországi lajstromozása szívesen vett kreatív lépés, amely kreatív üzleti védjegyek használatával elősegíti a hagyományos gondolkodás megváltozását.

OAPI

Az OAPI (Organisation Africaine de la Propriété Intellectuelle) rendszert a Bangui Egyezményvel 1977-ben hozták létre. A rendszernek Afrika franciául beszélő 17 állama a tagja. (Az OAPI-rendszerről rövid tájékoztatás található e folyóirat 2020. júniusi számának 204. oldalán.)

A rendszert 2019-ben módosították. A főbb változások a szabadalmak és a védjegyek engedélyezési és peres eljárásait, valamint az adminisztrációt érintik.

A módosítások azt követően lépnek hatályba, hogy azokat legalább 12 OAPI-tagállam ratifikálta. 2019-ben 7 tagállam ratifikált, és ez a szám 2020-ban 11-re emelkedett. A 12. ratifikáló állam valószínűleg Kamerun lesz.

A 12. állam ratifikálása után az új rendszer hatályba lép, bár valószínű, hogy a védjegyvonatkozású rendelkezések 2021-ben, míg a szabadalomra vonatkozók 2022-ben lépnek hatályba.

Alapvető változás az érdemi vizsgálat bevezetése, amihez további források bevonására van szükség. Ezt követően elutasítás esetén két hónap fellebbezési időszak következik, majd alternatív vitamegoldó eljárások (pl. mediálás és arbitráls) fognak rendelkezésre állni.

Jelentős javulás fog bekövetkezni a hamisítás büntetésében, a jogszabályok érvényesítésében és a hatályos rendszabályokban. A módosítási törvény szabályozza a jelenlegi eljárást, amelyben a szellemi tulajdon birtokosának hamis áruk lefoglalása előtti eljárásban bizonylatot kell szereznie arról, hogy védjegyjogát nem törölték.

További új intézkedések vonatkoznak a halasztási illetékekre, valamint különböző rendszerek, ideértve az online bejelentést, digitalizálásának a folytatására. Az új rendszer megerősíti, hogy a tagállamok polgári bíróságának joga van szellemi tulajdon-jogok birtoklása és érvényessége felett dönteni.

A legjelentősebb változások a védjegyekkel kapcsolatban következtek be. Kiterjesztették a védjegy meghatározását olyan módon, hogy felölelje a nem hagyományos védjegyeket, így a hang-, audiovizuális, sorozat- és bizonylati védjegyeket. Lehetőség lesz áruk és szolgáltatások nemzetközi lajstromozására egyetlen bejelentésben, valamint harmadik felek általi felszólalásra és annak publikálására. Ötéves elévülési határidőt is bevezetnek abszolút okok vizsgálatával, amely ki fog terjedni az eredettel és a generikussággal kapcsolatos csalásokra.

Érvényesíteni lehet majd a tulajdonosi jogokat. Ha egy fél egy védjegyet korábban használt, a publikálás időpontjától számított három hónapon belül tulajdonjogot igényelhet abban az esetben, ha a másik félnek tudnia kellene vagy kellett volna a korábbi jogokról. A védjegytulajdonos kérelme alapján a vámhatóság lefoglalhat hamisított gyanított árukat; a védjegytulajdonosnak 10 napon (romló áruk esetén három napon) belül meg kell indítania a polgári vagy büntetőjogi eljárást.

A szabadalomjog területén a legfontosabb változás az érdemi vizsgálat bevezetése és az, hogy a publikált szabadalmi bejelentés ellen 3 hónapon belül felszólalást lehet benyújtani.

A földrajzi árujelzők mezőgazdasági, természeti és kézműipari termékek vonatkozásában széles körű oltalmat fognak élvezni.

Három évig tartó vita után az OAPI elhatározta, hogy javítja működési eljárásainak minőségét. Mindazonáltal még várakozási időszak van, mert először a tagállamoknak ezt is jóvá kell hagyniuk. Így ez a rendelkezés 2021-ben vagy 2022-ben fog hatályba lépni.

Oroszország

A) Az Orosz Polgári Törvénykönyvet 2020. július 20-án módosító új törvény lehetővé teszi 3D modellek benyújtását, továbbá találmányi szabadalmak és használati minták elektronikus alakban való engedélyezését. Az új törvénynek a publikálástól számított 180 napon belül kell hatályba lépnie. Ennek megfelelően legkésőbb 2021. január 20-tól kezdve lehetséges lesz a bejelentési eljárásban a rajzokkal együtt 3D modelleket is benyújtani, és a szabadalmakat elektronikus alakban fogják engedélyezni.

Az Orosz Szellemi Tulajdoni Hivatal (Rospatent) szerint ezekből a módosításokból elsősorban nagyvállalatok húzhatnak hasznot, amelyek 3D modellrendszereket, így CAD- (Computer-Aided Design) rendszert használnak üzleti megoldásaik kifejlesztésére. A mintaszabadalmi bejelentések kidolgozási eljárása könnyebb lesz, mert rendszerint sok hibát követnek el, amikor a 3D mintákat rajzokká alakítják, és 3D modell benyújtása esetén általában nem lesz szükség rajz benyújtására. A törvénymódosítás segíteni fog az elővizsgálati eljárások javításában is, mert egy 3D modellként benyújtott műszaki megoldás az elővizsgáló számára egyértelműbbé válik. Ennek következtében a vizsgálat időtartama is rövidülni fog.

Néhány fontosabb kérdés:

- 3D modell benyújtása nem lesz kötelező.
- A 3D modelleket nem fogják publikálni,
- A 3D modellek meg fogják könnyíteni a szabadalmak és használati minták igénypontjainak értelmezését, ami lehetővé teszi a szabadalomtulajdonosok számára, hogy hatékonyabban tudják megvédeni kizárólagos jogaikat.
- A szabadalmak elektronikus engedélyezése nem zárja ki, hogy a szabadalmas papír alapon is megkapja a szabadalmi okiratot, ha megfizeti a vonatkozó hivatali díjat.

B) A Rospatent szellemi tulajdoni intézkedéseinek adminisztratív felülvizsgálatára vonatkozó új szabályok 2020. szeptember 6-án léptek hatályba.

Az új szabályok a Rospatent Szabadalmi Vitákat Eldöntő Tanácsának adminisztratív eljárását szabályozzák a következő ügyekben:

- a Rospatent döntéseinek kifogásolása szabadalmak, használati minták, ipari minták, védjegyek, földrajzi árujelzők és eredetmegjelölések kapcsán;
- kifogások lajstromozott szellemi tulajdoni jogokkal kapcsolatban;
- keresetek lajstromozott szellemi tulajdon-jogok törlése iránt.

Az új szabályok bevezetik a bejelentések online benyújtását, az elektronikus kommunikáció használatát, és a tárgyalásokon való online részvételt. Egyúttal csökkentik az eljárási határidőket.

Az új szabályok szerint minden kifogást és kérelmet most a Rospatentnál lehet benyújtani küldeményként vagy a Rospatent irodájában. Papírforma alkalmazása esetén minden dokumentumot párhuzamosan elektronikus formában is be kell nyújtani. A Rospatent úgy véli, hogy ez hozzá fog járulni a hivatali munkateher csökkentéséhez a digitalizálási eljárásban.

A Rospatentnek a kifogásokat vagy a bejelentéseket öt munkanapon belül kell lajstromoznia. A hivatalnak a következő öt napon belül el kell végeznie a benyújtott dokumentumok teljes alaki vizsgálatát, és a kérelmező számára értesítést kell küldenie az átvételről, valamint arról is, hogy az illetékes tanács az ügyben mikor tervez meghallgatást.

Ha a kérelem vagy kifogás olyan hibát tartalmaz, amely gátolja az alaki elfogadást, a Rospatent értesíti erről a kérelmezőt. Ha a hibát két hónapon belül helyrehozzák, a kérelmet vagy kifogást elfogadják.

A tanács döntése tájékoztatást nyújt az ügy körülményeiről, a felek bizonyítékairól és érveiről, a tanács következtetéseiről és azok okairól. A tanács döntése képezi a Rospatent döntésének alapját. A döntést a meghallgatást követő két hónapon belül meg kell hozni.

A Rospatent reméli, hogy az új szabályozás csökkenteni fogja a kérelmek és kifogások elintézési idejét és javítani fogja a döntések minőségét.

Svájc

A Svájci Szövetségi Legfelsőbb Bíróság 2020. május 11-i döntésében követte az Európai Szabadalmi Hivatal fellebbezési tanácsának gyakorlatát, mert megállapította, hogy jellemzők két különálló listájából egy-egy jellemző kiválasztása és ennek a két sajátos jellemzőnek a kombinálása a szabadalmi bejelentés tárgyának bővítését jelenti, ami a szabadalom megsemmisítéséhez vezet.

a) Az ügy háttere

A *MundiPharma Medical Company* (MundiPharma) számos európai szabadalmat birtokol, amelyek tárgya egy oxikodont és naloxont tartalmazó opioid fájdalomcsillapító; e szabadalmak közé tartozik a vitatott 2 425 821 sz. európai szabadalom. A *Develco Pharma Schweiz AG* (Develco) az eredetileg kinyilvánított tárgy bővítése alapján e szabadalom ellen megsemmisítési eljárást indított a Svájci Szövetségi Szabadalmi Bíróságnál. A vitatott szabadalom olyan európai szabadalmi bejelentésen alapszik, amely az 1 492 505 sz. európai szabadalmi bejelentés megosztása révén jött létre. A MundiPharma ehhez az alapbejelentéshez viszonyítva módosította a megosztott európai bejelentés 1. igénypontját, konkrétan említve az oxikodon és a naloxon 2:1 arányát, aminek révén csökken az opioid által okozott székrekedés. Ez a módosítás jellemzők kettős kiválasztását kívánta két független listáról,

nevezetesen az első választást az oxikodon és a naloxon több előnyös súlyarányának listájáról, és egy második választást legalább három lehetséges hátrányos opioid-mellékhatás (székrekedés, nehézlégzés és hányás) listájáról, amelyeket a vitatott szabadalom egyaránt elnyom (vagy megszüntet) vagy legalább jelentősen csökkent. A kérdés az volt, hogy a kiválasztás a megadott európai bejelentés tárgyának bővítéséhez vezetett-e az alapbejelentés tárgyához viszonyítva. A bővítés ugyanis a svájci szabadalmi törvény 26(1)(c) cikke [amely majdnem azonos az Európai Szabadalmi Egyezmény (ESZE, European Patent Convention, EPC) 138(1)(c) cikkével] alapján a szabadalom megsemmisítését eredményezné.

A Svájci Szövetségi Szabadalmi Bíróság ezt a kérdést igenlően válaszolta meg, és 2019. november 7-én megsemmisítette a MundiPharma 2 425 825 sz. megosztott európai szabadalmát. E döntés ellen a MundiPharma az legfelsőbb bíróságnál nyújtott be fellebbezést.

b) A legfelsőbb bíróság döntése

Döntésében a bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az oxikodon és a naloxon 2:1 súlyarányának a kiválasztása és az opioid által okozott székrekedés csökkentése a megosztott európai szabadalmi bejelentés elővizsgálati eljárásában az alapbejelentés tárgyának bővítését képezte. Ennek következtében fenntartotta a szabadalmi bíróság döntését a vitatott szabadalom megsemmisítéséről.

A legfelsőbb bíróság döntését ún. „arany szabványra” alapozta, amelyet az Európai Szabadalmi Hivatal állított fel az ESZE 123. cikkével (módosítások) kapcsolatban, és a 76. cikkre (megosztott bejelentések) is alkalmazott. Az ESZE 76(1) cikkének második mondata szerint egy európai megosztott bejelentést „csupán olyan tárgy vonatkozásában lehet benyújtani, amely nem bővíti a benyújtott korábbi bejelentés tartalmát”. Az ESZH ugyanezeket az elveket alkalmazza annak meghatározására, hogy egy megosztott bejelentés megfelel-e az ESZE 76(1) cikke szerinti követelménynek a benyújtott korábbi bejelentés vonatkozásában, mint annak vizsgálatakor, hogy egy bejelentés módosításai megfelelnek-e az ESZE 123(2) cikke szerinti követelménynek. Az ESZH megalapozott esetjoga szerint a kritérium annak megállapításához, hogy a módosítások megfelelnek-e az ESZE 123. cikke szerinti követelménynek, a fentebb említett „arany szabvány”. Ennek akkor felelnek meg, ha a módosított tárgy közvetlenül és egyértelműen levezethető egy szakember által a benyújtott bejelentés teljes műszaki tartalma által meghatározott eredeti kinyilvánításból (igénypontok, leírás, rajzok). Ahhoz, hogy egy megosztott bejelentés megfeleljen ezeknek a követelményeknek, az szükséges, de elegendő is, ha mindaz, ami ki van nyilvánítva a megosztott bejelentésben, közvetlenül és egyértelműen levezethető a benyújtott előző bejelentés(ek)ből.

Az ESZH fellebbezési tanácsainak megalapozott esetjogát követve, a legfelsőbb bíróság a jelen esetben az „arany szabályt” alkalmazta azt vizsgálva, hogy a vitatott szabadalom igényelt tárgya egy szakember által közvetlenül és egyértelműen levezethető-e abból, ami a benyújtott szabadalmi bejelentésben ki volt nyilvánítva. Megállapította, hogy egyetlen jellemző kiválasztása a jellemzők egyetlen listájáról vagy a korlátozás szubsztituensek példáinak

(teljes) listájáról úgy, hogy a megmaradott tárgyat vegyületek olyan általános csoportjaként tartja meg, amely az eredeti csoporttól csupán kisebb méretével különbözik, engedélyezhető lenne. A bíróság azonban arra következtetett, hogy a tárgy bővítését jelenti, ha a bejelentést úgy módosítják, hogy jellemzők több listájából korlátozzák az igénypontot egyes jellemzőkre. Az ilyen korlátozást jellemzők olyan mesterséges kombinációjának tekintenék, amely az eredetileg kinyilvánított tárgy műszaki bővítését jelenti, és nincs alapja az eredeti bejelentésben, más szavakkal: egy másik találmányt hoz létre.

Ennek eredményeként megállapította, hogy az oxikodon és a naloxon 2:1 súlyarányú jellemzőnek és az opioid által előidézett székrekedéscsökkentés jellemzőnek jellemzők két listájáról való kiválasztása azt jelenti, hogy ennek a két jellemzőnek a kombinálása egy szakember által nem vezethető le közvetlenül és egyértelműen az alapszabaddalmi bejelentésben kinyilvánítottakból. Ezért fenntartotta a szabadalmi bíróság döntését, amely megsemmisítette a vitatott szabadalom svájci részét, és elutasította a MundiPharma fellebbezését.

A legfelsőbb bíróságnak ez a döntése kötelező érvényű, és nem lehet ellene fellebbezni egyetlen bíróság előtt sem. Európai szinten még vannak függő eljárások. Az ESZH felszólalási osztálya megsemmisítette a 2 425 821 sz. teljes megosztott európai szabadalmat az említett „arany szabvány”-próbát alkalmazva. A döntést a MundiPharma megfellebbezte az ESZH fellebbezési tanácsánál.

A koronavírus-járvány által okozott szabadalmi változások néhány országban

a) Amerikai Egyesült Államok

A legfelsőbb bíróság (Supreme Court) minden szóbeli tárgyalást 2020. novemberben és decemberben 10 órai kezdettel telefonkonferencia útján tartott meg. Olyan napokon, amikor több ügy került sorra, a tárgyalások között három perc szünetet tartottak. Az élő audioadást továbbították az *ABC News*-nak, az *Associated Press*-nek és a *C-Span*-nek.

A Szövetségi Kerületi Fellebbezési Bíróság (Court of Appeals for the Federal Circuit) 2020. november 22-ig engedélyezte a belépést a nemzeti bíróság épületébe (National Courts Building). A közönség tagjainak belépési kérelmeit esetenként bírálták el, és a kérelmeket írásban kellett benyújtani a kért időpont előtt legalább 24 órával.

Az USPTO egy új eszköz bevezetését jelentette be szellemi tulajdon oltalmának megszerzésére más országokban. Az erre vonatkozó információ a weboldalán található.

b) Európai Szabadalmi Hivatal

Az Európai Szabadalmi Hivatal fellebbezési tanácsai felülvizsgálták a biztonsági rendszabályokat a tanácsok előtti eljárások lefolytatásában. Az új rendszabályok közé tartozik, hogy a résztvevők számát két személyre korlátozták; a tárgyalási időket, ha szükséges, lépcsőzetesen osztják be; és videokonferencia-technológiát alkalmaznak.

c) Japán

A Japán Szabadalmi és Védjegyhivatal megerősítette, hogy hivatali épületeinek egyikében egy alkalmazott koronavírussal fertőzöttnek bizonyult. Az alkalmazott eredetileg szeptember 22-én lett lázas, utolsó munkanapja szeptember 29. volt, és fertőzöttségét október 6-án erősítették meg.

d) Németország

A Német Szabadalmi Hivatal (Deutsches Patent- und Markenamt, DPMA) 2020. október 19-én bejelentette, hogy a COVID-19-es megbetegedések számának növekedése miatt szellemi tulajdoni eljárásokban nem tartanak tárgyalásokat vagy szóbeli meghallgatásokat. Azokat a tárgyalásokat vagy meghallgatásokat azonban, amelyekben a hivatal már kiküldte az értesítéseket, szóbeli eljárásként meg fogják tartani, ha ehhez valamennyi fél hozzájárul. A hivatal az épületbe való belépésre engedélyt ad kivéve „akut légzési tünetekkel”.

Nobel-díjas feltalálók szabadalmi ügyei

A 2020. évi kémiai Nobel-díjat *Jennifer A. Doudna* és *Emmanuelle Charpentier* kapta úttörő kutatásukért, amelyet a gyakran génollóként említett Crispr-Cas 9 technológia kifejlesztése terén végeztek. Ezt a technológiát először 2012-ben ez a két kutató publikálta, amit nem-sokára a *Broad Institute*-hoz tartozó *Feng Zhang* kutatócsoportjának publikációja követte. Doudna és Charpentier dolgozata a Crispr-Cas 9 technológiát írta le prokarióta sejtekben, Zhang dolgozata a technológia alkalmazását ismertette eukarióta sejtekben.

Ezeknek az úttörő tudományos dolgozatoknak a publikálása előtt mind a Berkeley Egyetemen dolgozó Doudna és Charpentier, mind a Broad Institute szabadalmi bejelentést nyújtott be technológiájuk védelme érdekében.

A Berkeley Egyetem és a Broad Institute által benyújtott kezdeti szabadalmi bejelentések, valamint az azokon alapuló szabadalmak és újabb szabadalmi bejelentések a két fél között heves harchoz vezettek, amelyet szorosan követtek az érdekelt szabadalmi ügyvivők és olyan felek, akik használni és továbbfejleszteni kívánták a Crispr-Cas 9 technológiát.

Ennek a harcnak érdekes módon mostanáig az a következménye, hogy a Berkeley Egyetem Európában rendelkezik látszólag erősebb helyzettel, míg a Broad Institute az Egyesült Államokban tűnik erősebb félnek, legalábbis ha az ügyet a technológia kulcselemeire bontjuk. Ez a különbség a két szabadalmi törvény és joggyakorlat eltéréseire vezethető vissza. Ma már azonban nem elég csupán a Berkeley Egyetem és a Broad Institute szabadalmait nyomom követni, mert a Crispr-Cas 9 technológia szabadalmi helyzetének képe folyamatosan változik a színre lépő új felek javított technológiai folytán.